

Miljevci

God. XLI.

BOŽIĆ 2018. BR. II (58)

Sretan Božić

Svete mise za božićne blagdane i blagoslov obitelji

IV. Nedjelja došašća, 23. 12.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Ponedjeljak, 24. 12., Badnjak

Ponočka na
Širitovcima u 24 sata

Utorak, 25. 12., Božić – rođenje Isusovo

Drinovci u 11 sati

Srijeda, 26. 12., Sv. Stjepan (Stipandan)

Širitovci u 11 sati
Blagoslov obitelji
u Bogatićima

Četvrtak, 27. 12., Sv. Ivan ap. i ev. (Ivandan)

Drinovci u 11 sati
Blagoslov obitelji
u Brištanima Donjim

Petak, 28. 12., Mladenci, Nevina dječica

Drinovci u 8.30
Blagoslov obitelji
u Brištanima Gornjim

Subota, 29. 12.

Blagoslov obitelji
u Karalićima

Nedjelja po Božiću, 30. 12., Sv. Obitelj

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

Ponedjeljak, 31. 12.

Blagoslov obitelji
u Širitovcima

Utorak, 1. 1. 2019. g., BDM Bogorodica, Nova godina

Drinovci u 11 sati

Srijeda, 2. 1.

Blagoslov obitelji
u Kaočinama

Četvrtak, 3. 1.

Blagoslov obitelji u Ključu

Petak, 4. 1.

Blagoslov obitelji
u Drinovcima

Subota, 5. 1.

Blagoslov obitelji –
ostatak

Nedjelja, 6. 1., Bogojavljenje, Tri kralja

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati
Blagoslov vode prije
mise u obje crkve.

Četvrtak, 10. 1., prvi dan trodnevnice u čast Imena Isusova

Drinovci u 18 sati

Petak, 11. 1., drugi dan trodnevnice u čast Imena Isusova

Drinovci u 18 sati

Subota, 12. 1., treći dan trodnevnice u čast Imena Isusova

Drinovci u 18 sati

1. Nedjelja kroz godinu, 13. 1., Krštenje Gospodinovo

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Ponedjeljak, 14. 1., Presveto Ime Isusovo

Drinovci u 11 i u 17 sati

Nedjeljne i blagdanske mise od Imena Isusova do Uskrsa

2. Nedjelja kroz godinu, 20. 1. 2019. g.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati.

3. Nedjelja kroz godinu, 27. 1.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Subota, 2. 2., Svijećnica

Drinovci u 18 sati

4. Nedjelja kroz godinu, 3. 2.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

5. Nedjelja kroz godinu, 10. 2.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Ponedjeljak, 11. 2., Gospa Lurdska, Dan bolesnika

Širitovci u 18 sati

6. Nedjelja kroz godinu, 17. 2.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

7. Nedjelja kroz godinu, 24. 2.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

8. Nedjelja kroz godinu, 3. 3.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

Srijeda, 6. 3., Pepelnica (Čista srijeda), post i nemrs

Drinovci u 18 sati

1. Korizmena nedjelja (Čista), 10. 3.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

2. Korizmena nedjelja (Pačista), 17. 3.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

Utorak, 19. 3., Sv. Josip

Drinovci u 18 sati

3. Korizmena nedjelja (Bezimena), 24. 3.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Ponedjeljak, 25. 3., Blagovijest

Drinovci u 18 sati

4. Korizmena nedjelja (Sredoposna), 31. 3.

Širitovci u 9.30,
Drinovci u 11 sati

5. Korizmena nedjelja (Gluha), 7. 4.

Drinovci u 9.30,
Širitovci u 11 sati

Nedjelja Muke, Cvjetnica, 14. 4.

Drinovci u 10.45 –
blagoslov maslinovih
grančica misa u 11 sati

Veliki četvrtak, 18. 4.

Drinovci u 18 sati, poslije
mise pjeva se Gospin plač

Veliki petak, 19. 4., post i nemrs

Drinovci u 18 sati,
procesija oko groblja

Velika subota, 20. 4.

Širitovci u 19 sati, Drinovci
u 21 sat

Uskrs, 21. 4.

Drinovci u 11 sati

Uskrsni ponedjeljak, 22. 4.

Širitovci u 11 sati

Miljevci

LIST ŽUPE MILJEVCI

GOD. XLI.

BOŽIĆ 2018.

br. II (58)

ŽUPNIKOVA UVODNA RIJEČ

Bogu smo svi mi važni!

Dragi Miljevčani,
ma gdje sad bili, sve Vas pozdravljam našim drevnim kršćanskim i hrvatskim pozdravom: Hvaljen Isus i Marija! Mir i blagoslov Božji bio vazda s Vama! Neka spomen Kristova rođenja obasja Vaša lica i uzraduje Vaša srca! Svetkovina Božića uvijek je prigoda da osvježimo svoju vjeru u Boga koji „radi nas ljudi i radi našega spasenja“ u Kristu Isusu postaje čovjekom da bismo imali pristup Bogu i postali djeca Božja.
Poruka Božića je oživljavati u životu i radu tajnu po kojoj je Bog postao Bog s nama kao i Bog za nas i na našoj strani, onaj koji osvjetljuje naš životni put i daje smisao našem životu. Bog želi da uspijemo u životu i radu te nam u tome i pomaže. Sigurno, uspjeh ćemo ako se budemo držali njegovih zapovijedi i savjeta, ako budemo živjeli novost Radosne vijesti koja oplemenjuje i potiče, promiče pravdu i slobodu djece Božje, mir i blagoslov.
Božić slavimo zato što Bog postaje čovjekom u jednom malom Djetetu. Bog postaje malen Božić da bi mogao stati i pristupiti u naš život. Uzima na sebe svu našu ljudsku slabost da bi nam u našem ljudskom liku bio sasvim blizu i pozvao nas da svoj život ispunimo radom i vjerom, da ne zaboravimo odakle dolazimo i kamo idemo jer u Bogu je naš ishod i naš završetak. Ako Bog dolazi k nama znači da do nas drži i da smo važni. Također nas pita što On za nas znači i koju mu mi važnost dajemo u svome životu i radu.
S tim mislima i željama pružam Vam božićni broj našeg župnog lista Miljevci koji je svjedočanstvo novosti Božjeg života u nama i oko nas. Primite ga s onom istom ljubavlju s kojom je i pripremljen.
Neka Vam njegove riječi i slike pomognu biti svjedocima Božje ljubavi koja je u Božiću došla do vrhunca.
Vama i svima Vašima doma, kao i onima raspršenima u Domovini i po svijetu želim Čestit Božić i blagoslovljenu Novu godinu!

Vaš župnik fra Ivan Holarić

Mi smo danas mudraci i pastiri!

U izvješćima o Isusovu rođenju spominju se dvije skupine ljudi kojima je naviještena Radosna vijest: pastiri koji su bdjeli kod svojih stada na betlehemske poljanama i mudraci s Istoka. Evanđelje po Luku pripovijeda o anđelovu navještaju velike radosti prestrašenim pastirima: „*Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist Gospodin. Evo vam znaka: naći ćete novorođenčće gdje leži u jaslama*“ (Lk 2, 10-12). Evanđelist Matej predstavlja drugu skupinu: „*Kad se Isus rodio u Betlehemu judejskome u dane Heroda kralja, gle, mudraci se s istoka pojavili u Jeruzalemu raspitujući se: „Gdje je taj novorođeni kralj židovski? Vidjesmo gdje izlazi zvijezda njegova pa mu se dođosmo pokloniti*“ (Mt 2, 1-2). Riječ je o dvjema različitim skupinama svjedoka Isusova rođenja. Lukini pastiri predstavljaju židovski narod, a Matejevi mudraci predstavnici su svih ostalih naroda koji se dolaze pokloniti Kristu. Različiti su po podrijetlu i staležu, po znanju i zanimanju. Jedinствeni su pak u spoznanju Božjega znaka, složni u

radosti veoma velikoj. Jedan te isti izvor njihove radosti, maleno je Dijete. Pastiri u njemu prepoznaju Spasitelja, a mudraci svjetlo i smisao svoga života. Radosno svjedoče o onome što su čuli, vidjeli i doživjeli. Pogledajmo izbliza te dvije skupine prvih svjedoka Božića, kako bismo i sami radosno mogli svjedočiti ljubav Božju prema nama i svim ljudima.

Pastiri

U ono vrijeme pastiri su držani prezrenom čeljadi, osobama izvan mjesta i zajednice. Zaprljani, blaguju neopranih ruku, nikad ne zalaze u sinagogu, stalno su za svojim ovcama. A upravo oni primaju radosnu vijest: „*Naći ćete Novorođenčće, povijeno gdje leži u jaslama*“ (Lk 2, 12). Rodilo vam se dijete, koje je Spasitelj, Krist Gospodin. Događaj Isusova rođenja anđeli predstavljaju pastirima kao radosnu vijest, veliko veselje za sav narod.

Andeoska prisutnost i jaka svjetlost usred mrkne noći zastrašuju pastire. Nakon što su čuli andeosku poruku postaju odvažni i veseli tako da jedan drugoga hrabre: „*Hajdemo dakle do Betlehema. Pogledajmo što se to dogodilo, događaj koji nam obznani Gospodin*“ (Lk 2, 15).

Pastiri, osobe za koje nitko ne mari, dolaze prvi k Novorođenom, prinose mu svoje darove i klanjaju se svome Gospodinu. Tako se obistinjuje riječ Pisma, da Bog odabire ono što je u ljudskim očima prezreno i ono što nije, da postidi ono što jest. Pastiri nalaze siromašno Dijete. Sretni su, jer u događaju koji im je navijestio anđeo otkrivaju mnogo više nego što su očekivali. Susreću Božju ljubav koja je u tom Djetetu postala stvarna i opipljiva. Upravo njima, jednostavnima i siromašnima, naviješteno je da je Bog jedini Spasitelj.

Pastiri se mijenjaju zbog onoga što vide i čuju. Postaju drugi ljudi i drukčiji. Primaju poruku i postaju sami porukom. Slušaju andeosku pjesmu, slave i hvale Gospodina za sve što su doživjeli. Pripovijedaju što su sve vidjeli i čuli. Svi koji ih slušaju, čude se ne samo njihovoj poruci nego i njima koji je navješćuju. U znaku danu pastirima nema ništa neobično ni izvanredno: Dijete povijeno u pelene. Kao i sva novorođenčad, treba majčinsku njegu. To dijete u svom uoštvenju Božji je znak i pastirima i nama. Pastiri mogu jedino očima srca otkriti da se u tom Djetetu ostvaruje proročka riječ: „*Dijete nam se rodilo, sin nam je*

darovan“ (Iz 9, 5). Ni nama nije dan nikakav drugi znak. Božji blagovjesnik, po andeoskoj poruci, poziva nas da se zaputimo kako bismo očima srca u Božiću prepoznali svoga Spasitelja.

Mudraci

Evanđelje nam ne otkriva tko su „mudraci s Istoka“ (Mt 2, 1), kakvu su zvijezdu vidjeli, zašto su se zaputili tražiti novorođenoga židovskoga kralja. Poznavaatelji Svetog pisma drže da se radi o znanstvenicima, pristašama nadnaravnog znanja koji se bave filozofskim i vjerskim pitanjima. U potrazi za istinom spoznaju da će iz Judeje izići vladar koji će vladati svijetom.

Zagonetne osobe polaze na put jer ih je upozorio i uznemirio nebeski znak. Idu iako ne znaju kamo ih put vodi. Slijede zvijezdu koja im treba pokazati svjetlo njihova života: Isusa Krista. U potrazi za znakom spasenja tragaju za smislom i istinom, za Bogom koji svemu stvorenju daje smisao. Put im je dug. Možda su ponekad i zalutali, sve do trenutka dok ga konačno nisu našli, sreću i cilj svoga života, Isusa Krista, Sina Božjega.

Mudraci s Istoka tražitelji su istine, kroče na čelu čovječanstva koje se zaputilo prema Kristu. Započinju nepre-

gledan mimohod, koji se provlači kroz čitavu povijest. Predaja ih naziva: Melki-or, Gašpar i Baltazar i od mudraca pravi kraljeve koji Novorođenom prinose kraljevske darove: zlato, tamjan i smirnu. O mudracima s Istoka evanđelist izvješćuje da su se ispunili velikom radošću u trenutku kad su ugledali Dijete. S jednom radošću vraćaju se drugim putem u svoju zemlju. Ako je njihovo srce bilo ispunjeno radošću, mirne duše može se reći da tijekom života pripovijedaju o onom što su u Betlehemu vidjeli, čuli i doživjeli. Jer o onom čega je srce puno, usta govore. I tako pripovijedaju o svojoj sreći, o Isusu Kristu, postaju navjestitelji Radosne vijesti, svjedoci Božića. Mudraci i njihov put simbolično je pokretanje naroda prema Kristu. S time je povezano da i svemir govori o Kristu. Djelo stvaranja budi u ljudima pojam o Stvoritelju, hrani očekivanje i potkrjepljuje nadu da će se Stvoritelj jednom pojaviti i pokazati među ljudima, tako da mu čovjek može i treba poći u susret.

Svjedoci Božića danas

Kao kršćani pozvani smo sudjelovati u novom navještaju, poput pastira i mudraca govoriti o Kristu kojega smo susreli u svojem životu. Pozvani smo životom, ne samo riječju i djelom, svjedočiti da Bog u Isusu Kristu uzima ljudsko obličje, da nije izvan nas ni daleko od nas, nego da je stvaran i opipljiv, da živi ljudski život. Sin Božji dolazi kao dijete na ovaj svijet onakav kakav jest, ali ne da ga ostavi onakvim kakav je, nego da pomogne njegovu nevolju, obriše njegovu suzu, zaliječi njegovu ranu, nama i svima donese spasenje. Možemo li i danas o tome govoriti, možemo li tu vjeru uvjerljivo dalje prenijeti? Mnogi su zbog toga uznemireni i pitaju se što nam ta drevna božićna poruka može kazati? Kako je mogu drugima priopćiti? Gdje su anđeli s betlehemske poljana, zvijezda koja vodi mudrace? Gdje su znakovi vremena koji nas uznemiruju? Gdje je radosno iskustvo koje ispunja naše srce?

Može se dogoditi da, poput pastira i mudraca, i mi moramo tumačiti nejasno i nedorečeno. Važna je odvažnost za to što dolazi od Onoga kojega su pastiri i mudraci prepoznali. Bog je u Isusu Kristu postao čovjekom, da čovjek zadobije dostojanstvo i budućnost, onu budućnost koja je sam Bog. On je cilj svakoga ljudskog života. On je sreća svakog vjernika, ispunjenje žudnje svakog čovjeka

za ljubavlju. Jer Bog je ljubav, to je njegova bit.

Put k toj sreći nosi ime Isusa Krista koji je Božja istina i život u osobi. Naš poziv danas jest dati mu lice, po tomu što kao kršćani tako živimo da se Krist očituje u našim mislima, željama, riječima i djelima. Kad se zaputimo u susret Bogu, bit ćemo slobodni od svega što nas sputava, od idola naših dana, slobodni za Boga i bližnjega, za pun ljudski život. Jer Božja budućnost želi započeti s nama. Djeca smo nebeskog Oca, djeca Božja. Nama je darovan život vječni. Očekuje nas život u punini. Dajemo Bogu lice s tim da u svemu što je naš osobni život, život u našoj župi, da u to ugradimo svoju ljubav. Osmijeh koji jedan drugom pružamo, posao koji obavljamo, pothvat koji planiramo: sve to može biti izraz naše ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Jer sve, zapravo sve, nam je povjereno, našim rukama i srcu, kako bismo Krista donijeli svijetu, poput pastira i mudraca.

Mi smo danas oni pastiri i mudraci koji se Isusu dolaze pokloniti. Novorođeni nas šalje da, poput njih, pođemo drugima navijestiti njegovo rođenje: da slavimo Boga za riječ koju smo čuli i za radost koju nam je u srcu umnožio. Pripovijedajmo svima što smo vidjeli i čuli, što smo doznali i čime smo se obogatili u susretu s Bogom. Pristupajmo Božiću s vjerom, jer jedino njome možemo doživjeti radost koju su doživjeli pastiri i mudraci kad su vidjeli Dijete i u njemu prepoznali Boga koji je postao čovjekom. Vjerom prepoznajemo da je to Dijete – Spasitelj svijeta i čovjeka. To je razlog naše božićne radosti, navještaj mira i Božjeg čovjekoljublja svim ljudima dobre volje.

S Marijom i Josipom, s pastirima i mudracima molimo da, poput njih, odvažno možemo prihvatiti Isusa i vjerovati u ljubav Božju koja preobrazava naša srca. Budimo svjedoci Božje ljubavi! Molimo da nam Bog udijeli jednostavnost prvih svjedoka koji u nemoćnu djetetu prepoznaju Božji znak, da se, poput njih, vratimo i mi svojim kućama, radosni zbog dara po kojemu nam Bog daruje samoga sebe. Ona svjetlost koja u svetoj noći obasjava pastire neka obasja i nas kako bi se i u našem selu moglo ostvariti ono što je pjevao andeoski zbor: „*Slava na visinama Bogu a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim*“ (Lk 2,14).

Dinko Aračić, teolog

BOŽIĆNI blagoslov kuća

Već nam je postalo obično da svećenik svake godine o Božiću blagoslivlja kuće po župi. Taj blagoslov je često puta jedinstvena prigoda za osobni susret svećenika s mnogim župljanima koji su preko godine izgubljeni u masi vjernika, ili su zbog „privremenog“ rada, studija ili – tko zna zbog čega – na kraće ili duže vrijeme odsutni iz župe. Jeste li ponekad razmišljali o tome što sadrži i čemu služi ovaj božićni blagoslov obitelji? Je li to samo prijateljski susret svećenika s povjerenim mu vjernicima, razmjena informacija, prigoda za popunjavanje župske kartoteke, poticanje zajedničkih akcija u župi ili skupljanje redovine? Očito je da sve nabrojeno ide uz taj blagoslov, ali je pitanje - je li to sve ili, barem, bi li to trebalo biti sve?

Blagoslov ljudi ili zidova?

Da bismo lakše došli do ispravnog i iscrpnog odgovora na postavljena pitanja, potrebno je uočiti jezgru, srčiku, bit božićnoga blagoslova obitelji. U gornjem podnaslovu su stavljeni dvije alternative s dva naglaska u tom obredu, koji nam daju i smjerokaz za traženi odgovor. Jedan naglasak je bliže, a drugi dalje od jezgre. Vjerojatno već pogađate koji je na kojemu mjestu. Mislim da ćemo se lako složiti da je čovjek bliže

središtu ovoga blagoslova nego zidovi zgrada u kojima ljudi stanuju. To nam izgleda sasvim jasno i lako prihvatljivo. A veliko je pitanje je li naša obična svijest i životni stav u skladu s takvim mišljenjem. Onda bismo svi na okupu dočekali taj blagoslov koji naviješta i unosi božićni mir i radost u obitelji. Onda bi i svećenici drukčije raspoređivali blagoslove i s više

vjere i zanosa molili i blagoslivljali. S pravom novi Rimski obrednik u uvodnim napomenama za ovaj obred ističe da se „zahtijeva nazočnost članova obitelji“ (Blagoslovi, Zagreb 1987, str. 443, br. 3) i da se „ne obavlja blagoslov kuća bez njezinih stanovnika koji u doba blagoslova mogu biti u kući“ (br. 4). Izravni kontakt između svećenika i članova obitelji za

vrijeme blagoslova zahtijeva sama narav i ustrojstvo ovoga obreda što ćemo još jasnije vidjeti iz daljnjeg izlaganja.

Raspored i sadržaj blagoslova

Kad smo se već složili u tome tko su sudionici toga blagoslova, trebali bismo izložiti što taj blagoslov sadrži i zašto se obavlja baš u božićno vrijeme. Božićni blagoslov obitelji sastavljen je od tri glavna dijela: 1. Svećenikov pozdrav i čitanje odlomka Svetoga pisma; 2. Prošnje s blagoslovnim molitvom; 3. Škropljenje blagoslovljenom vodom i završni blagoslov. Tekstovi su prilagođeni dijaloškoj molitvi, tj. izmjeni uloga između svećenika i okupljenih vjernika. Zbog toga svi sudjeluju u tom obredu i nema podjele na izvođače i promatrače. Istina, ne sudjeluju svi jednako, ali je bitno da svi sudjeluju. Sudjeluje se i slušanjem i odgovorom „Amen“ na iznesene molitve, i ponavljanjem određenih zaziva na predvoditeljeve poticaje, i zajedničkom molitvom Očenaša, i znakom križa, itd. Novi obred blagoslova obitelji predviđa mogućnost prilagodbe različitim situacijama u kući. Obred može biti kraći i duži,

prilagođen starijim i bolesnim osobama, samcima, obiteljima s malenom djecom i slično.

Zašto se taj blagoslov uopće obavlja i zašto baš u božićno vrijeme?

To su veoma ozbiljna pitanja i predstavljaju vrhunac naše vjere u otajstvenu povezanost Crkve Kristove s otajstvom utjelovljenja Sina Božjega i istinu da naša vjera nije neka apstrakcija pa ni apstraktna vjera ili nebulozno gubljenje u ništavilu nirvane. Kršćanska vjera je stvarna konkretnost utemeljena na činjenici utjelovljenja Sina Božjega, vječnog Logosa. A ta stvarnost ljudima je očitovana rođenjem Isusa Krista u Betlehemu judejskom u vrijeme kralja Heroda i cara Augusta. Tada se „očitovala dobrostivost i čovjekoljublje spasitelja našega Boga“ (Tit 3,4). Bog odvijeka postade čovjek u vremenu. Od toga trenutka božansko i ljudsko se povezalo u trajno jedinstvo. Bog je postao ono što smo mi, da bismo mi postali ono što je on. Po sakramentu krštenja svaki vjernik ulazi u otajstvenu povezanost s Isusom Kristom, Bogočovjekom, rođenim od Djevice Marije. U toj povezanosti sudjeluju svi krštenici i sve ono što njima pripada. A u tom redu pripadnosti kuće i stanovi zauzimaju veoma istaknuto i povlašteno mjesto. U tim kućama i stanovima odgajaju se ljudi, one 'odnijišu svetca i prokletca'. U njima se odvijaju i melodrame i žalopojke života. U njima se razmršuju najzamršeniji čvorovi života i proživljavaju radost i nada, žalost i tjeskoba određenog vremena. Otajstvo razmjene božanskoga i ljudskoga očitovano u Božiću i božićnom vremenu za nas je kamen temeljac pravoga mira, kojega naviješta izvorna božićna pjesma „Slava Bogu na visini i na zemlji mir ljudima!“. Taj navještaj mira i radosti donosi u naše domove svećenikov božićni blagoslov. Potrebno je samo otvoriti srce i vjerom prihvatiti Božju ponudu.

A da nam je to zaista potrebno u ovo naše nestalno i nemirno vrijeme, o tome nije potrebno trošiti mnogo riječi. *Mir i sklad u obitelji najveća je blagodat koju možemo imati.*

Što pripremiti i kako primiti blagoslov?

A sada sva nabrojena teoretska razglabanja spustimo malo na niže i zapitajmo se: Što treba konkretno poduzeti da božićni blagoslov bude zaista ono što označava i postigne plodove koje obećava? Da bi taj blagoslov postigao svoju svrhu treba ga dobro pripremiti. Ta priprema ravnomjerno spada na svećenika i na one koji primaju blagoslov. Svećenik mora napraviti pametan raspored blagoslova kuća u župi, da sve može obaviti dostojanstveno i na vrijeme, ne trošiti vrijeme na dugotrajne i neplodne razgovore, ali znati posvetiti potrebno vrijeme ljudima i problemima koji iskrsnu kod susreta i razgovora. Riječi molitve mora izgovarati jasno i dostojanstveno, molitvene kretnje izvoditi skladno i s poštovanjem.

U svakoj kući za blagoslov treba pripremiti: križ, svijeću i posudu s blagoslovljenom vodom i graničicom masline. Za vrijeme obreda treba ugaziti televizor, slušati ono što svećenik izgovara, odgovarati prema pojedinim dijelovima i obavljati zajedničke molitvene kretnje kao što su nakloni, znak križa i slično. Prilog koji namjeravamo dati za redovinu, gradnje u župi, svete mise ili dobrotvorne svrhe treba pripremiti u posebnoj kuverti. Sve nam to može pomoći da božićni blagoslov bude izvor mira i radosti, sklada u obitelji i životna okrepja svakom pojedinom vjerniku. Tako će se ostvariti ono što Crkva moli na Božić: „Svjetlo, koje po vjeri sja u našem duhu, nek se odrazi u našem životu!“

NA DOBRO VAM
DOŠLO POROĐENJE
ISUSOVO!

Fra Marko Babić

Kip svetog Frane na Visovcu

Na svetkovinu svetoga Frane, 4. listopada 2018. g., u 10 sati blagoslovljen je novi spomenik svetom Franji. Pred početak misnog slavlja fra Dejan Međugorac, župni vikar u Drnišu, blagoslovio je novi kip sv. Frane uz nazočnost o. gvardijana fra Bože Duvnjaka, trinaest svećenika, novaka, gradonačelnika Drniša g. Josipa Begonje, njegova zamjenika g. Tomislava Dželalije, ravnatelja Nacionalnog parka Krka g. Krešimira Šakića, akademskog kipara g. Slave na Miličevića iz Zagreba, čije je djelo novopostavljeni kip, kao i još nekolicine prisutnih. Kip je smješten na istočnoj strani otočića Visovca, s pogledom prema Miljevcima. Izliven je u Zagrebu u ljevaonici Ujević. Stoji na kamenom postolju na kojem je uklesan natpis: „Hvaljen budi Gospodine moj 1445. – 2018.“ (1445. je godina dolaska fratara na Visovac.) Nakon čina blagoslova učinjena je zajednička fotografija kao trajan spomen na taj događaj. Slavlje je nastavljeno u samostanu, za bratskim stolom i poslijepodnevnim druženjem.

Božić na Franjin način

Uvlastitom spomenaru srca ljubomorno čuvamo sve drage uspomene kao podsjetnik na osobite susrete i doživljaje. Dio ljepote doživljenog može se naslutiti u kazivanju i u pisanom tragu. Iako je na taj način nemoguće neposredno ući u iskustvo drugoga, itekako nam zapisano svjedočanstvo može poslužiti kao poticaj za ostvarenje našeg osobnog iskustva. Vrijeme pripreve za “blagdan radosti”, Božića, osobito je i milosno vrijeme. Tko bi nas mogao bolje uvesti u otajstvo Božjega silaska čovjeku od onoga koji je neprestano ponavljao da “Ljubav nije ljubljena”? Tko nas sigurnije može dovesti do betlehemske štalice od nekoga tko je tako žarko želio proslaviti Božić uz živo magare i vola u špilji. Naravno, riječ je o svecu čija karizma tako rječito govori i potiče i nakon osam stotina godina. Danas kada dođete u franjevačko svetište Greccio u Italiji, tamo ćete pronaći brižno čuvanu špilju u kojoj je Franjo htio proslaviti Božić na svoj način. Poseban i neviđen do tada! Njegov prvi životopisac Toma Čelanski na sebi svojstven način živopisno pripovijeda što se to, uz papino dopuštenje, zbilo 1223. godine u Grecciu. Po njemu je Greccio te noći postao novi Betlehem, a oltar jaslje u koje silazi Spasitelj svijeta. Propovijed dakona Franje dirala je srca okupljenog

mnoštva, a slatkoća njegovih riječi kada je govorio o rođenju Siromašnog Kralja bila je slađa od meda. Za Franju je Božić jednostavno blagdan nad blagdanima i razlog velike radosti i stalan podsjetnik na neizmjernu tajnu Božjega utjelovljenja. Na drugom mjestu piše: “Čovječe, budi svjestan

vola i magare donesu dijete ili priliku djeteta, već je u središtu te radosne noći bio oltar kao “jasle” i stalan podsjetnik i simbol novorođenoga Kralja, Kralja koji je jednom sišao k nama i uvijek iznova nam po rukama svećeničkim biva darovan. U slici vola i magarca možemo otčitati prikladan

snim očima i očima srca kontemplira veliku tajnu Božjega silaska čovjeku. Ovo je i za nas poticaj da pred jaslicama u našim domovima i crkvama, uz krasne hrvatske Božićne pjesme, otvorimo širom oči srca, kako bismo tajnu utjelovljenja slavili na dostojan način. Dakako, nikada ne zaboravljajući

do koje te je visine Gospodin digao, koji te je u tjelesnom pogledu stvorio i oblikovao na sliku svoga ljubljenoga Sina”. Braći je govorio da na ovaj dan i zidove treba namazati mrsom. Htio je da se barem toga dana siromahe do sitosti nahrani, a isto tako da i živinčad osjeti da je to osobit dan. Uz to, bilo bi manjkavo ne svratiti pozornost na povezanost otajstva Božića i euharistije. Naime, Franjo nije tražio da uz

stav za pristup “jaslicama”. Vol i magarac su simbol jednostavnosti i služenja, a slama simbol malenosti. Kada se slavi euharistija, u iskrenom, jednostavnom i poniznom vjerničkom srcu se iznova rađa Bog. Ili bolje rečeno, vjernik, čije je srce hram Duha Svetoga, biva tim istim Duhom potaknut da sve dublje unide u otajstvo dostojanstva djeteta Božjega. U Franjinom srcu se rodila potreba potaknuta Božjom milošću da tjele-

da su jaslje podsjetnik i simbol mjesta gdje se zapravo događa Božić. To povlašteno mjesto jest ljudsko srce kao hram u kojemu prebiva Bog. Stoga, skupa s psalmistom molimo: “Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni!”, da ondje rođen, prebivajući, učiniš da i naša vjera sve više postaje utjelovljena, vidljiva i konkretna u služenju. fra Ivan Režić, meštar novaka na Visovcu

Festival čuvara Kristova groba u Mariji Bistrici

Festival čuvara Kristova groba – žudija održan je na Uskrsni ponedjeljak, 2. travnja 2018. g. u Mariji Bistrici. Sudjelovalo je preko 850 čuvara Kristova groba iz Hrvatske i iz BiH, uključujući i naše Čuvare iz Miljevaca. U 10 sati slavljena je sveta misa u crkvi na otvorenom, koju je predvodio varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak. Posebno je biskup u svojoj propovijedi naglasio kako su čuvari Kristova groba prvi svjedoci uskrsloga Krista, koji su svojim padom posvjedočili njegovo uskrsnuće. Poslije sv. mise čuvari su se uputili na trg ispred crkve gdje je Šime Strikoman snimio milenijsku fotografiju, a potom je slijedio mimohod žudija do crkve na otvorenom gdje održana smotra svih Čuvara. Nastupile su 33 župe, predstavljajući svoje običaje čuvara Kristova groba. Posljednji su nastupili čuvari iz župe Promina koji su domaćini festivala iduće godine. Domaćini su na kraju zahvalili svima na sudjelovanju i zaželjeli sretan povratak svojim obiteljima - do ponovnog susreta iduće godine u Oklaju.

Žudije iz naše župe Imena Isusova, koji su bili u Mariji Bistrici, su: Ante Pletikosa, Mate i Ante Dželalija, Krešo Samac, Nediljko Vlačić, Ivan Galić, Marko Galić, Zvonko Kulušić, Šime Malenica, Paško i Ante Samac i Antonio Kisić, Marko Duilo – barjaktar i Zvonko Šostera – zapovjednik.

Svrati večeras

*Svrati večeras
u štalicu srca moga
Budi moj dragi gost
Svojom toplinom ugrij moju
hladnoću
Svjetlom svojim
osvijetli sve moje tame
Ljubavlju svojom
nauči me ljubiti
Ti tražiš samo
odškrinuta vrata
Jer Putnik si umoran,
prezren i ponižen
Odmor što traži i ležaj
gostoprimstva
Na mojim drhtavim rukama
spokoj
svoj nadi
Blaguj sa mnom moj zalogaj
skromni
Utišaj svu buku što
priječi te čuti
i uvedi me u
blagoslovljenu tišinu
ove Velike noći.*

fra Ivan Režić

Brezine mijene

*Kao dukata
zlatnih nizovi
brezino lišće je suho.
S ljepotom i mirom,
drveća dama,
nosi svečano
svoje ruho.
Zlato je zrelo,
otopit će se skoro
u golim granama
njenim.
Dogodine, ona
će prpošna, plaho i
nježno ogrnuti se
smaragdom
zelenim.*

Branka Skelin

HODOČAŠĆE U KRASNO

Gospa u cvijetu

Velebit. Ponos naše zemlje. Ljepotan među planinama. Bedem između Like i Dalmacije. S tih visina zove Majka Božja, stoljećima zove: Dodite, ne budi vam teško, dodite sa svih strana – i katolici i pravoslavci i muslimani, proslavimo zajedno dragoga Boga svojim hodom, svojim molitvama! I dolazili su odasvuda, nisu se bojali visina. Svetište Gospe od Krasna nekada je bilo najposjećenije marijansko svetište u Hrvatskoj.

Mi Miljevčani uputili smo se u Krasno Polje 22. rujna ove godine, u Gospičko-senjsku biskupiju čija je zaštitnica Gospa krasnarska. Hodočastio je cijeli Drniški dekanat: župljani župa Drniš, Siverić, Kadina Glavica, Gradac, Kljaci, Konjevrate i Miljevci. Pet župnika i jedan fratar u miru predvodili su ovo hodočašće. Četiri autobusa zaputili su se jedan za drugim u susret drevnom svetištu na obroncima Velebita. Vijugavom uskom cestom, gledajući šljivike i kuće ispred kojih su, na svakom zgodnom mjestu, posložene cjepanice, pa i dim je već izlazio iz dimnja-

ka, dovezli smo se do prve postaje Križnoga puta i pješice moleći nastavili do crkve Gospe od Krasna. Svetu misu je predvodio naš župnik i dekan fra Ivan Vidović a koncelebrirali su svi petropoljski župnici i fra Stipe Matić, fratar u miru. Krasnarski župnik nam je, umjesto propovijedi, svojim zvonkim glasom ispričavao povijest i znamenitost ovoga Svetišta. Ovdje župnika zovu - plovanom, a župni dom – plovanijom. Tragovi crkve sežu u 17. stoljeće: Gospu su pastiri vidjeli u cvijetu koji nije htio nigdje drugo biti nego na panju na kojem su ga pronašli. Ljudi su, uvidjevši to čudo, sagradili crkvu baš na tome mjestu iako ga sami nikada ne bi izabrali jer je to mjesto na kojemu gradnja nije laka.

Matošec, čiji prvi opširniji opis svetišta imamo, sredinom 19. st. piše:

Onamo hodočasti "sva gornja krajina, primorje i otoci kvarnerski jur od pamtivijeka ...tako općenito da jih je malo koji nebi bar jednom na godinu posjetili tu vrlo starodavnu crkvicu i poklonili se čudotvornoj slici...Kroz godište se

tri puta drži ovdje proštenje, na Svetu Trojicu, na Veliku i Malu Gospoju, a osobito ova dva posljednja puta dolazi i hodočasti ovamo silna množina hrvatskoga svieta sa svih okolnih krajevah...Vreve takve od svjetine osim Bistrice i Krapine u našoj hrvatskoj zemlji nigdje vidio nisam..."

Senjanin Silvije Strahimir Kranjčević u uskočkoj elegiji „Naš čovo“ pjeva:

Pošao bih Majci Božjoj na proštenje a na Krasno,

Pre neg umrem da se skrušim, da ne bude poslije kasno.

Vidjeli smo Velebit i njegove obronke, obišli smo oltar krasnarske Majke Božje, kupili smo sir u jednoj od dvije sirane u tom krasnom ličkom selu (koje krase i dvije pilane), zbog kiše smo samo pogledom okrnuli kuterevske medvjede, a u sjećanje se usjekla slika vrijednih ruku - proizvođača sira, meda, bilja i rakije - koji nam na ispraćaju mašu, s njima njihov plovani i njegov pas.

Majko Božja od Krasna, moli za nas!

Hodočasnik

Misa za sretan početak nove školske godine

U ponedjeljak 3. rujna u 8 sati, u našoj župi u Drinovcima slavljena je sveta misa sa zazivom Duha Svetoga za sretan početak nove školske godine. Na misi su sudjelovali svi đaci, nastavnici i roditelji.

O. župnik je potaknuo djecu na savjesno vršenje svojih školskih dužnosti, posebno zahvalnost svojim roditeljima i učiteljima. Nakon blagoslova slijedilo je zajedničko fotografiranje ispred crkve, a prvašića ispred oltara.

Dani kruha i zahvalnosti za plodove zemlje

Kruh

Malo brašna, vode i kvasca
Pa ga baka još malo uglanca
Ispod peke ga stavi da nam stol popravi.
S malo pršuta i sira
I za starije malo vina
Skromni to su gušći što nam ih ovaj dan priušti.
Ivona Ivić, 5. razred

Ove smo godine u našoj školi obilježili Dane kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Prigodna priredba je održana u srijedu, 24. listopada u kojoj su sudjelovali učenici od 1. do 8. razreda i djeca iz dječjeg vrtića u Drinovcima.

Prije početka priredbe djeca su sa svojim učiteljicama i razrednicima ukasila svoje razredne stolove. Budući da se i ove godine birao najljepše ukrašen stol, truda nije izostalo...

Usljedila je pozdravna riječ voditeljice Alenke Bilać, a potom molitva i blagoslov našeg župnika, fra Ivana Vidovića.

Svaki razred se predstavio na svoj način: pjesmom, igrokazom, recitacijom i sastavcima. Kako je sve izgledalo najbolje će vam dočarati fotografije.

Mihaela Reškov, učiteljica

MIRIS KRUHA

Kad osjetim miris kruha prisjetim se starih dana mladoga jutra.

Trčim kući ja iz škole kroz selo se osjeti već privlači me zavlaci me želim ga već brzo jest'.

Govore mi ljudi stari nema za te kruha mali bio je sve to san želim vam svima dobar Kruha dan.

Marko Karlo, 5. razred

Jadno zrno pšenice

Jadno naše zrno pšenice!

Našlo si se na optuženičkoj klupi. Kažu da debljaš, da imaš glutena koji izaziva alergije, da dižeš šećer u krvi... Nitko se ne pita kako to da je brašno nekoć bilo bogatstvo, a sada je zlo. Možda odgovor leži u tome da to nije isto brašno. Možda su naše bake jele, a i pekle, neki drugi kruh. Koja je tajna?

Tajna nije jedna, ima ih više, a i nisu tajne, samo mi na njih zaboravljamo. Pesticidi i herbicidi ne ubijaju samo štetočine, nego i nas. Još veća opasnost, genetski modificirano sjeme ulazi na mala vrata i u našu zemlju.

A gdje je naše staro sjeme pšenice? Ima li itko toga još kod kuće? Svi znamo da nema. Trebamo shvatiti svi zajedno da bogatstvo ne leži u obilju hrane, već u kvaliteti, vrijednosti hrane. I svi trebamo nastojati sačuvati našu staru hranu, tradicionalnu, kao i sve ostale naše vrijednosti.

Mogli bi reći:

Jedi manje, jedi bolje!

N.N., 5. razred

SUSRETI

Miljevačka misa u prijestolnici!

U susret našim Miljevčanima, u Zagreb se, 11. studenoga, uputio župni kombi s fra Ivanom, župnim zborom, suhim smokvama, kruhom ispod peke, miljevačkim vinom, pršutom i pancetom. Slavila se i ove godine sveta misa u crkvi Gospe Lurdske s početkom u 12 sati i 30 minuta. Uz našega župnika, misu je služio i fra Josip Šimić, vicepostulator i ispovijednik u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu.

U dobrom raspoloženju nastala je i ova zajednička fotografija.

Zajedno pomićemo planine

Mi, mladi iz župe, započeli smo sa svojim okupljanjima krajem listopada. Ono što nas je navelo na zajedničko druženje je zapravo poticaj da u našoj župi pokrenemo nešto novo. Imamo veliku želju i volju da se kao mladi župljani probudimo, osvijestimo te da pronađemo svu ljepotu u životu i ljudima kao i u samom Bogu. Naše okupljanje nazvali smo ORATORIJ. No, što je zapravo oratorij? To je mjesto cjelovitog odgoja mladih s obrazovnim, kulturnim, rekreativnim, a prvenstveno duhovnim sadržajima. Prvi moderni oratorij osnovao je sv. Filip Neri, a njegovu zamisao je proširio i učinio svojim djelom sveti Ivan Bosco.

Druženja održavamo jednom tjedno u župnoj dvorani. Volimo pričati o vjeri, bolje je upoznati i više se približiti Bogu. Također, radimo na tome da organiziramo raznovrsne radionice i koncerte, kako humanitarnog, tako i zabavnog sadržaja. Svaki naš susret bogat je radošću i veseljem te se kroz svaki susret izgrađujemo u kršćane kakve nas uči Isus Krist.

Trenutno nas je 8, ali se nadamo i pozivamo mlade da nam se pridruže. Svi su prihvaćeni i dobrodošli. Zahvaljujemo se našem župniku fra Ivanu jer je uz nas i što mu se uvijek možemo obratiti. Svima želimo pokazati da voljom, upornošću i vjerom zaista možemo pomicati planine!

Andela Pilić

SPECIJALIZACIJA ANIMATORA

U prošlom broju Miljevačkog lista obavijestili smo župljane o započetom putu ka postanku animatora, a sada vam s veseljem objavljujemo da smo dobili certifikat i službeno postali animatori.

Specijalizacija se odvijala u Baškim Oštarijama od 17. do 24. srpnja 2018. Zajedno su bile Šibenska, Varaždinska i Bjelovarsko – križevačka biskupija, sve skupa oko 60 animatora. Sedmodnevnu specijalizaciju vodili su vlč. Zoran Grga Grgić, vlč. Marko Domiter, časna sestra i animatori instruktori. Učili smo na koje načine voditi zajednice u župi (zbor, Caritas, krizmanike, oratorij, molitvenu zajednicu...). Predavanja su se sastojala od teorijskog dijela i prakse. Dan je započinjao i završavao molitvom, a vrhunac je bila sveta misa. Tokom cijelog dana odžavala su se predavanja, ali smo imali dovoljno slobodnog vremena za razonodu i bolje upoznavanje drugih sudionika. Večeri su bile ispunjene

zabavnim sadržajem, uglavnom natjecateljskog karaktera, preko kojeg smo otkrivali razne strane i stilove vođenja animatora.

Nakon 7 dana dobili smo certifikate što znači da imamo dovoljno znanja kojega smo spremni prenijeti u praksu u svojim župama. Došlo je vrijeme povratka kućama. Rastanak je bio težak i emotivan jer smo se svi u kratkom vremenu zbližili.

Završetak specijalizacije nije

značio kraj već početak animator-skog puta. Tek sada nas čekaju pravi izazovi: kako svojim poslanjem i stečenim znanjem unaprijediti župnu zajednicu. Kao župni animatori djelujemo u zboru mladih i oratoriju. Zahvalne smo Bogu što nam je dao ustrajnosti da ostvarimo svoj cilj. Nastojat ćemo da plodovi našeg znanja i rada budu na dobrobit cijele župne zajednice te da će kao takvi izaći na vidjelo.

Franka Kulušić

Tragovi u snijegu

*Još i danas pamtim onaj dan
Kad su bijele pahulje padale
Tako nježne i guste
Kao da je bio samo san.*

*Stvarnost je to bila,
tako davna,
Jedna ljubav
nezaboravna,
Dok su ptice drhtale
na hladnoći
U zimskom danu tom.*

*Tragovi naših stopa
u snijegu,
Toplina u srcu i duši,
Ni primijetila nisam da
Snijeg se s grana ruši.*

*I šuma je sretna ispod bijelog
pokrivača,
Suho cvijeće odmara
se i sniva,
Samo naša
ljubav je budna,
Samo naša ljubav
još uvijek je živa.*

*Tragovi u snijegu
brzo nestaju,
Gube se ispod novih pahulja
Koje brzo jedna za
drugom lepršaju,
Sretne se igraju
u zanosu vrijednu
I stapaju na tlu u cjelinu
jednu.*

*Lagano padaju sjene,
Snijeg se cakli i sjaji,
Tragovi u snijegu
potpuno nestaju
Al' u srcu zauvijek ostaju.*

Ljiljana Galić

Prva sveta pričest 2018.

Slavlje Prve svete pričesti u našoj župi bilo je 29. travnja, na petu uskrsnu nedjelju u 11 sati. Prvopričesnici i njihove obitelji došli su pred župnu kuću u 10.30 i u procesiji u 10.45 krenuli prema crkvi. Ove godine imali smo 7 prvopričesnika: 4 dječaka i 3 djevojčice. Preko mise pjevao je zbor mladih pod vodstvom Franke Kulušić.

Na kraju misnog slavlja župnik fra Ivan zahvalio je svima, posebno onima koji su doprinijeli da ovo slavlje bude ljepše i za dušu i za tijelo, i čestitao prvopričesnicima i njihovim roditeljima i čitavoj župnoj zajednici.

Naši ovogodišnji prvopričesnici bili su: Ivan Ivić, Antonija Lovrić, Lana Lucić, Karla Stojanović, Šimun Tetlo, Ante Vatavuk, Domagoj Vatavuk.

Sveta krizma 2018.

Slavlje svete krizme u našoj župi bilo je 13. svibnja 2018. g. na 7. uskrsnu nedjelju u 11 sati. Djelitelj sv. krizme bio je mons. Marinko Mlakić, generalni vikar Šibenske biskupije.

Tri dana prije krizmenog slavlja, 11. svibnja navečer, mons. Mlakić susreo se s našim krizmanicima u župnoj dvorani. Na susretu s krizmanicima te u slavlju krizme, u propovijedi mons. Mlakić odgovorio je na mnoga pitanja krizmanika te ih tako pripremio za primanje ovog sv. sakramenta.

Primanje sakramenta svete krizme bio je uistinu velik trenutak za naše krizmanike i cijelu župnu zajednicu. Ove godine bilo je 13 pripravnika za sv. krizmu.

Ovogodišnji krizmanici bili su: Katarina Grabić, Paula Ivić, Josip Kulušić, Petra Lovrić, Dominik Malenica, Josip Malenica, Franka Perišić, Lucija Pulić, Mia Pulić, Ivan Radman, Anamarija Samodol, Jere Skelin, Ana-Tea Salai.

Gospa od Milosti na našim ognjištima

Nedjelja iza svetkovine Male Gospe tradicionalno se u župi Imena Isusova na Miljevcima slavi kao blagdan Gospe od Milosti. Toga se dana u crkvi Imena Isusova u Drinovcima „sjati i mlado i staro da se Bogu i Gospi pomoli“. Tako je bilo i u nedjelju 9. rujna 2018. godine. Na sam blagdan, svečanost je započela posebnom zvonjavom crkvenih zvona, što je osobito pozdravio stariji naraštaj jer kako rekoše: „to im dušu i srce otvori za Boga“. Ja, fra Josip Repeša, predvodio sam procesiju i euharistijsko slavlje u 10 sati i 30 minuta.

U prigodnoj propovijedi nastojao sam približiti lik Marije, pomoćnice i posrednice milosti kod Gospodina za nas vjernike. Marija nam pomaže u radosti premiti prave međuljudske odnose kao i pravu vjeru prema našem Bogu. Marija, Gospa od Milosti, rado je posjećen blagdan na Miljevcima, od domaćih vjernika i njihovih gostiju hodočasnika. Marija nas svojim primjerom odgaja pravo vrednovati ljudske situacije po kojima Bog ostaje središte

našega života uz korist svakom čovjeku dobre volje. Na kraju propovijedi pozvao sam vjernike na nastavak pobožnosti Nebeskoj Majci, Gospi od Milosti, koja će se očitovati i u skladu života, potrebi ostanka na ognjištima i osiguranja preduvjeta za kvalitetan suživot.

U koncelebraciji su bili meštar novaka fra Ivan Režić, fra Frano Samodol, fra Milan Ujević i miljevački župnik fra Ivan. Novaci su predmolili litanije u procesiji te čitali misna čitanja i molitvu vjernika. Na kraju misnog slavlja župnik fra Ivan Vidović zahvalio je svim sudionicima ovoga slavlja. Slavlje i zajedništvo nastavljeno je u župnoj kući.

fra Josip Repeša,
provincijski promicatelj duhovnih zvanja i duhovni asistent Frame

Ploča na spomen fra Petru Grabiću

„Mrtvi nisu mrtvi dok živi misle na njih“, kaže poslovice iz Madagaskara.

To dokazuje knjiga tiskana 1963 god. u Splitu u spomen Fra Petru Grabiću kojemu su njegova braća franjevci, učenici i štovatelji posvetili, gdje se opisuje njegova bogata djelatnost.

Drugi primjer je ovaj svečani

čin postavljanja spomen-reljefa na Fra Petrovu rodnu kuću, zahvaljući Miljevačkom Saboru, čime smo ponosni, mi iz roda Grabića-Brkaša, „pošto naš zaseok nosi nadimak Brkaši a Fra Petar se nekad potpisivao dr. Brkaš“.

Kao najstariji član muške loze Grabića, sretan sam što me je

dopala ova čast da u svoje ime i ostalih članova našeg roda, najsrdačnije zahvalim svima koji su doprinijeli i sudjelovali ovom činu postavljanja spomen-reljefa i time ovjekovječili uspomenu na uzornog svećenika, čestitog Hrvata, teologa, znanstvenika i propovjednika Božje riječi.

Posebno zahvaljujemo aka-

demskom kiparu Kažimiru Hrašte na daru ove reljef ploče, kao i pomoći grada Zagreba zahvaljujući Ivici Lovriću.

Uspomene na nas trajat će ako smo to životom zaslužili, reče rimski pisac Plinije.

Fra Petar je svojim životom dokazao kako je upravo prorokački upozorio tijekom drugog svjetskog rata, kako navodi Jure Krišto u svojoj knjizi „Sukob simbola“, da ima tri kategorije ljudi kojima je ocrnjivanje katoličkog svećenstva bilo u interesu, a to su: jugoslaveni, autonomasi i komunisti.

U isto doba, prilikom susreta s talijanskim guvernerom Dalmacije G. Bastianinijem 1942 godine, Fra Petar se žalio zbog nasilja i progonstva počinjena protiv Hrvata pod njegovom upravom. To je objavio povjesničar Ljubo Boban u Zagrebu 1985 g. .

U zborniku „Naša Domovina“ (svezak 1), tiskanom u NDH 1943 god. pod uredništvom Filipa Lukasa, a od jugokomunista zabranjen i uništen, u poglavlju o hrvatskoj znanosti spominju se rasprave i članci Fra Petra Grabića.

To jugo-komunisti nisu zaboravili, niti mu oprostili, navodeći kako je dosljedan svom tzv. „ustaškom uvjerenju“, pozdravio proglašenje NDH te bio odlikovan od državnog poglavara ordenom krune kralja Tomislava i da je poslao brzojav Poglavlniku za njegov imendan.

Zbog toga je optužen da je počinio kazneno djelo „protiv naroda i države“. Jugoslavenska komunistička vlast osudila ga je na četrnaest godina prisilnog rada te gubitak političkih i građanskih prava, a robijao je u Staroj Gradiški od 1947 g. do 1951 g.. Zatim živi povučeno u Splitu gdje je umro 1963 g.

Ostati dosljedan vrlini, to je uzvišeno mučeništvo, reče francuski pisac Balzac.

Fra Petar Grabić

Petar Grabić rodio se u Širitovcima 28. 11. 1882., a umro u Splitu 29. 3. 1963., svoju je izobrazbu završio u provincijskim učilištima (gimnaziju u Sinju, filozofiju i bogoslovlje u Šibeniku i Makarskoj), a zatim na franjevačkom učilištu Antonianum u Rimu, gdje je na papinskom institutu Sapienza stekao doktorat „in sacra theologia“.

U provinciji je obnašao razne dužnosti: kao profesor predavao je dogmatiku i filozofiju u Zaostrugu i Makarskoj od 1905. do 1925; bio je prefekt studija od 1919. do 1925. i odgojitelj 14 godina. U upravi Provincije proveo je 36 godina (bio je tajnik Provincije, provincijal u šest mandata - ukupno 16 godina - i kustos 12 godina). Za njegove je uprave Provincija dosegla najviše vrhunce. U poratnim je godinama (1947.-1951.) bio politički sužanj komunističkog režima u Staroj Gradiški.

Grabić je nesumnjivo bio velik mislilac i plodan pisac. Utemeljitelj je i dugogodišnji urednik provincijske Nove revije i suurednik Riječi Božje. Osim objavljenih radova mnogo ih je ostalo u rukopisu i ta se ostavština čuva u samostanskim arhivima u Makarskoj, Splitu i Zagrebu.

O veličini njegovih zasluga svjedoče brojna djela: između ostalog zaslužan je za gradnju samostana i crkve Gospe Lurdske u Zagrebu, gdje je bio prvim gvardijanom od 1931. do 1937; zatim za gradnju crkve i dogradnju samostana u Makarskoj, za gradnju zvonika u Sinju te za pokretanje gradnje nove crkve Gospe od Zdravlja u Splitu. Golem je i njegov doprinos na kulturno-prosvjetnom planu: izborio se za pravo javnosti rada gimnazije u Sinju, a franjevačka bogoslovija je dobila pred državom priznanje i pripadajući status. I inače posebna i trajna mu je briga bila oko unaprjeđenja provincijskih škola te izobrazbe profesora. Godine 1927. osnovao je tiskaru „Kačić“. Ukratko, toliko je sebe i svojih osobina unio u život i djelovanje zajednice, da se u jednom razdoblju ona zvala Grabićeva Provincija.

A njemački filozof Kant zapisao: Obaveza je prema samome sebi čuvanje ljudskoga dostojanstva u vlastitoj osobnosti, čega se je držao Fra Petar cijeloga života.

Živeći u inozemstvu, uvijek sam se kako je Fra Petar Grabić bio poznat ne samo u franjevačkom redu, već i šire u slobodnom zapadnom svijetu.

Kada sam osamdesetih godina prošlog stoljeća bio na frankfurtskoj izložbi knjiga, čuvši moje prezime, prišao mi je jedan gospodin pitajući me jesam li možda iz roda fra Petra Grabića, na što sam potvrdno odgovorio. Rekao mi je da je bio na robiji u Staroj Gradiški s njim, da ga je fra Petar spasio kao i druge robijaše, jer ih je tješio i hrabrio te bio njihov duhovnik.

Hrvatsku su 1945 g. zadesili crni dani kada su komunisti bez suda utamničili i masakrirali veliki broj svećenika i inteligencije, držeći se izreke iz Svetog Pisma: „Udri Pastira i stado će se razbježati“.

Evo dio oda što je spjevao Petar Grgec na spomen Fra Petru Grabiću:

Hvala Ti, Bože, Kralju svih vjekova,

što si nam dao, da je, vođen vjekom,

fra Petar Grabić znao braniti perom

svetinja drevne naših pradjedova.

I na koncu, zahvaljujemo Božjoj Providnosti što je htjela da se u ovoj maloj seoskoj kući rodi velikan uma, pera i govora Fra Petar Grabić.

A dužnost nam je naglasiti da je sin vlasnika ove skromne seoske kuće, Šime Grabić pok. Jose, dao život za Hrvatsku 1991 god., što ne smijemo zaboraviti.

Slava mu!

Na dan Miljevačkog sabora, Miljevci 11 kolovoza 2018 g.

Marko GRABIĆ

KORIJENI

U početcima Domovinskog rata, dok se u pravom smislu nisu formirale Hrvatske oružane snage, Hrvatska vojska ne bi mogla funkcionirati bez cjelokupne angažiranosti svih Hrvata i hrvatskih resursa koji su se dali na raspolaganje Hrvatskoj vojsci.

Moji prijatelji i ja vozili smo razne potrepštine na svim bojišnicama te smo, između ostalog, vozili i šibenskoj Sto trinaestoj i drniškoj Sto četrdeset drugoj brigadi.

Nakon večere s braniteljima i zapovjednicima te bojišnice „šaptalo se“ da će se ići u akciju oslobodjenja Miljevaca. Poslije mjesec dana to se i dogodilo. Hrvatska vojska je porazila neprijatelja nanoseći mu velike gubitke u ljudstvu i naoružanju te oslobodila miljevački kraj – ravan, visoravan, kamenu ravan ili već kako vam drago.

U to vrijeme bio sam u Zagrebu. Gledam dnevnik HRT-a, a s ekrana se javljaju razni izvjestitelji. Javljaju kako je ta akcija samoinicijativna i da ćemo zato dobiti sankcije. Drugi pak izvještavaju o blistavo izvedenoj vojničkoj akciji, o porazu neprijatelja te o veličanstvenom oslobodjenju okupiranoga hrvatskog teritorija.

Toga istog dana gledam druge agencijske vijesti s drugih televizija gdje se oglašava poraženi general te kaže da će on opet „osloboditi“ Miljevački plato. Jasno, smijao sam se iz svega glasa toj drskosti i prepotenciji, odnosno očaju tog đenerala koji je, hvala Bogu, sada u Hagu, tamo gdje je i zaslužio biti. Ali iz dana u dan oglašavaju se razni izvjestitelji na TV-u i svi uporno kao papige ponavljaju taj neprijateljski naziv za Miljevce – „Miljevački plato“.

Moji Miljevačani i ja, koji smo tu rođeni, doznasmo da smo s nekom platoa, i to sve zahvaljujući neinformiranim izvjestiteljima TV-a. Mi Miljevačani jednostavno smo

Miljevačani, i kada nas se pita otkuda smo, kažemo da smo s Miljevaca ili iz Miljevaca, tako da nas jako ljuti to što je u naš rječnik ušao neprijateljski vojni termin – plato.

I tako, jednog dana sretnem prijatelja, a on će meni dobronamjerno:

– Di si, prijatelju s Miljevačkog platoa?

Primio sam pozdrav s malo ljutnje i sve mu potanko objasnio. U idućim susretima redovito bi se našalio pozdravljajući me s „A di si, prijatelju s Miljevačkog platoa“.

I u raznolikom društvu često su se spominjali Miljevci, toliko da smo našim gospođama išli na živce.

– Govorite o Ivinu rodnom mjestu kao da je on iz Pariza, a ne iz nekih Miljevaca.

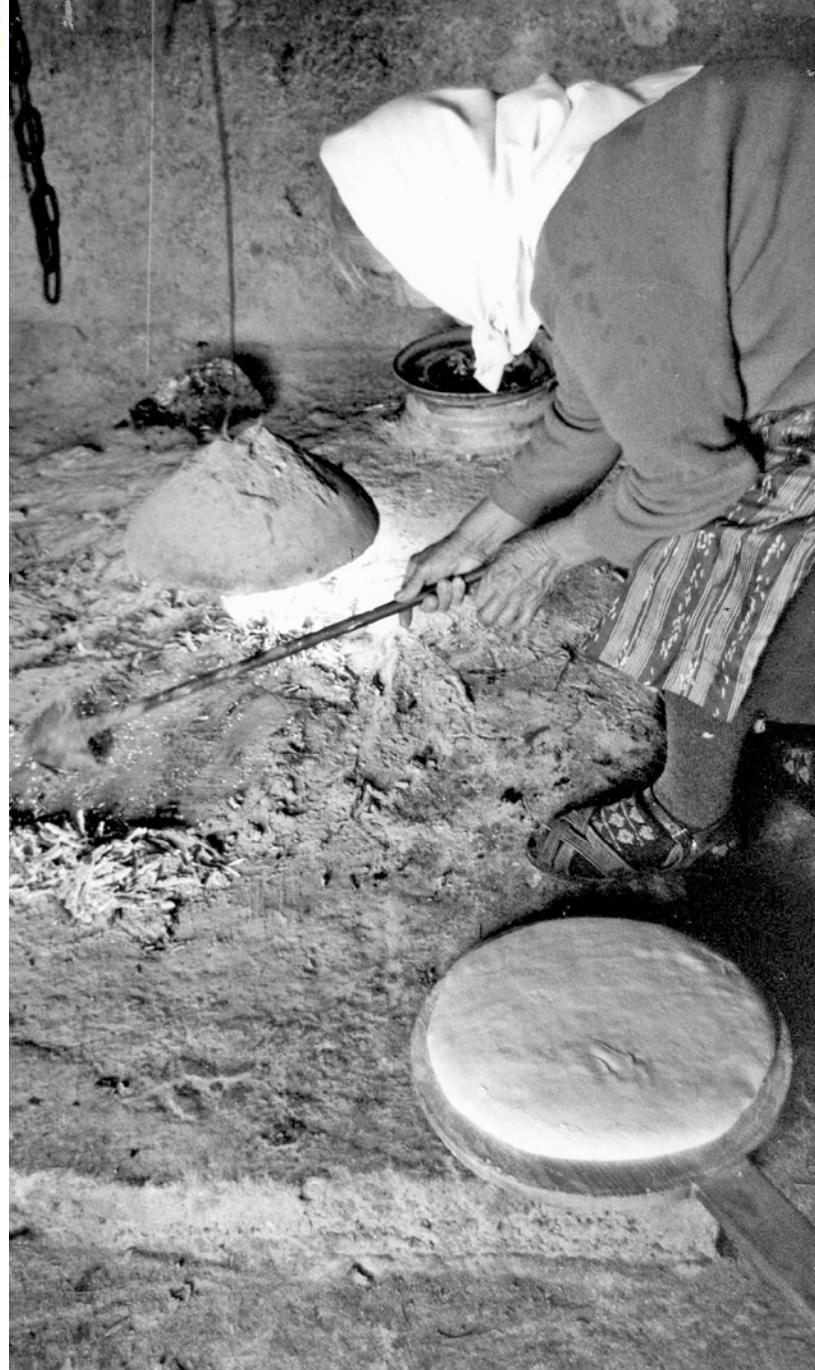
– Ti, Ivane, jednostavno svaku zgodu i nezgodu protjeraš kroz Miljevce – kaže Meri.

– Nemoj, Meri, tako. Naravno da Miljevci nisu Pariz. Čovjek priča o svojim korijenima i to je to – dodaje Gašpar.

– Dobro si rekla, Meri, ono protjerati kroz Miljevce. Da je tebe Ante protjerao kroz Miljevce, siguran sam da bi znala o čemu govorim. Ti, nakon probijanja kroz smilje, majčinu dušicu, kadulju i drugo raslinje, nakon ljubavnoga zanosa i slušanja pjeva grdelina, ne bi ni primijetila da si poderala koljena, laktove i stražnjicu. Ovo što ti kažem, može potvrditi i moja gospođa, što znači kad se protjera kroz Miljevce. Zar ne, draga? – rekoh šaleći se.

– Ma pusti ga, Meri, neka priča, nije ti to nimalo lako – kaže moja gospođa.

– Draga ženo, znam da nije nimalo lako, ali je časno! Siguran sam da je ovaj recept dobar, jer ti si, hvala Bogu, još uvijek tu, a grdelini nigdje tako ne pjevaju kao na

Miljevcima.

– Budući da nas je Ivan već pozvao kod sebe na Gospu od Anđela, sada nakon ove priče mislim da bi to sve trebalo i doživjeti – obraćajući se svojoj Meri rekao je prijatelj Ante.

To moje društvo u to je vrijeme bilo na moru, a prema dogovorenom planu ponovo smo se okupili na Gospu od Anđela. U mojoj smo

kući doručkovali te se uputili na Visovac na svetkovinu.

Nakon mise i procesije prošetali smo otočićem. Ljudi, po starom običaju, sjede na prostrtim dekama ispod drveća radi zaštite od sunca te se časte domaćom hranom donesenom od kuće; pjevaju, jedu, piju. Vesele se! Pozdravljajući se sa svojim ljudima upoznajem ih s mojim zagrebačkim prijateljima.

Častimo se svi zajedno u opuštenoj atmosferi. I zapjevamo koju.

Gašpar je sve pomno pratio, na što ja nisam obraćao pozornost. U blagdanskome ozračju s mojim Miljevčanima i prijateljima iz Zagreba vraćali smo se brodicom s otoka na kopno.

Cijelo društvo iz Zagreba stalo je u brod, a Gašpar je sjeo pored mene. Sjetnim glasom i suzama u očima obraćao mi se uz šum valova koje je stvarao brod. S naporom sam slušao njegove riječi, ali sam ipak dobro razumio što mi govori.

– Znaš, prijatelju, ja sam ti jako zavidan.

– Na čemu? – rekoh.

– Znaš, Ivane, ti imaš korijene, a ja ih nemam. Na tome sam ti zavidan.

– Ne razumijem, moraš mi to objasniti, ne vidim tu ništa posebnog. Tu sam rođen i to je to – rekoh.

– Sječaš li se kad si nam u Zagrebu pričao o Miljevcima?! Mi smo se smijali, a zapravo nismo razumjeli o čemu si pričao. Sad razumijem, to bogatstvo, te korijene koje imaš. To je najvrjednije blago koje ja u biti nemam. Rodio sam se u Karlovcu. Kad sam navršio pet godina, tata nas je preselio u Gračac; tamo je poslan u službu kao veterinar. Kada sam u Gračacu završio peti razred, tatu su preselili u Županju. Jasno, tamo je poveo i familiju, pa onda u Gospić, da bi me u drugom razredu gimnazije vratilo u Karlovac. Reci ti meni, Ivane, gdje ja pripadam!? A tebe gledam kako si ti u svom elementu, bez grča, sa svojim ljudima. Ti, jednostavno, imaš korijene, a ja ih nemam. I to je jako loš osjećaj.

Gledajući Gašpara i slušajući što mi priča, osjetio sam se nelagodno. Ne znam što da mu kažem pa sam samo, onako usput, dodao:

– Gašpare, pusti to! Pa ti si svjetski čovjek!

– Da, točno, ali ti imaš korijene, a ja ih nemam – ponovio je Gašpar.

Na kraju ugodnoga blagdanskog druženja Antina Meri u ruci je držala buket majčine dušice i smilja. Cijelo je društvo, smijući se, razumjelo i pozdravilo njezinu poruku.

Ivan Bačić

Kraljice snježna

Kraljice snježna sve nek Ti pjeva i mlado i staro da čuješ im glas što radosno kliču i mole za spas.

Majčice snježna sva zvona Ti zvone

za imendan Tvoj poslušaj naš poj i zrnca krunice prebiru za tebe i mole i mole za bolesne i sebe.

Lijepo je crkvu vidjeti punu i žamor što Tebi posvećen je u njoj

zatvorenih očiju prignute glave i raširenih ruku što Tebe slave.

Od Tebe nitko žalostan ne ide u duši smiren a srce Tebi daje da spremiš ga k sebi

Ti ga čuvat znaeš kad dodemo k Tebi da Ti ga imadeš.

Dragica Buhinjak

Gošća

Dragi moji Miljevačani!

Prvo što vas sve želim puno pozdraviti. Vaš list 'Miljevci' sam nešto pročitala, nešto razgledala i tu sam našla nešto za sebe. Ja sam Dragica Buhinjak, želim da znate tko vam se obraća i tko vam piše.

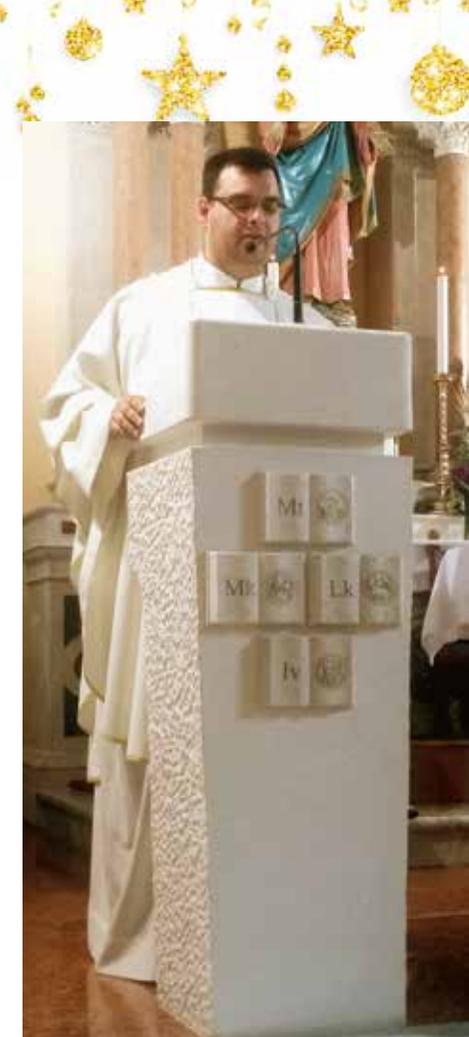
Pročitala sam pjesmice sve, prekrasne su. Moram vam se i pohvaliti da i ja pišem za svoju dušu, imam ih negdje oko

80-ak i nešto sam odabrala za vas, možda vam se sviđi i nade svoje mjesto u 'Miljevcima', bila bih vam zahvalna. Pišem i pjesme za naš KUD „MAK“ iz Trnovca, objavljene su i u župnom listiću a pjevaju se i na nastupima.

Evo kratko o sebi i još vas puno i toplo pozdravljamo iz KUD-a.

Dragica

21. lipnja – miljevačka Oluja

O nima koji su dali život za našu domovinu uputili smo molitve s ovoga na onaj svijet mi, kojima je dano da doživimo radost oslobođenja od neprijatelja i gradimo svoju zemlju i svoj narod po Božjemu zakonu, nadajući se vječnoj nagradi i ponovnom susretu s dragim nam pokojnima.

Ovaj ponosni dan prisjećanja na

oslobodilačku akciju VRO Miljevci s nama Miljevčanima podijelila je Hrvatska vojska, obitelji poginulih branitelja i brojni časnici uzvanici: savjetnik Predsjednice za branitelje Ante Deur, izaslanik Hrvatskoga sabora Branka Juričev-Martičev, izaslanik Ministarstva hrvatskih branitelja, državni tajnik Ivan Vukić, izaslanik Ministarstva obrane Republike Hrvatske general-boj-

nik Mladen Fuzul, župan Šibensko-kninske županije Goran Pauk, zamjenici Župana Nikola Blažević i Darija Puljić te gradonačelnik Grada Drniša Josip Begonja.

Krunu slavlja, svetu misu, predvodio je fra Mario Lemo, župni vikar u Kninu, uz koncelebraciju sedmorice svećenika, uključujući i miljevačkoga župnika fra Ivana Vidovića.

Drž' Miljevo dok dođe Vinovo...

Ne tako davno, padine Promine, Svilaje i Moseća vrvile su ljudima koji su zarađivali za život vadeći rudu iz zemlje, šaljući ju na sve strane svijeta onima kojima je bila potrebna. Jedni su vadili ugljen, drugi boksit. Prvi su iz rudnika izlazili crni, drugi crvenosmeđi - jer je tako zemlja obojala ove minerale.

Brojni Miljevčani dobro su upoznali silu zemlje silazeći u podzemlje Širitovaca, Trbounja, Siverića i drugih sela koja i danas počivaju na nalazištima ugljena i boksita. Štitila ih je sv. Barbara, zaštitnica rudara.

Smeđi ili mrki ugljen se uglavnom odvozio na parobrode. Izvezio se, a djelomično ga je koristila i domaća industrija. Od 1836. g. sustavno se kopao u Siveriću, iako su kopovi postojali i ranije. 40 godina ruda se do luke u Šibeniku prevozila zaprežnim kolima a od 1877. g. željezničkom prugom koja je spajala Siverić sa Splitom i Šibenikom. Kasnije je i rudnik u Velušću željeznicom spojen s Drnišom. Danas tu istu željeznicu koristi GIRK Kalun. Rudarstvo u našem kraju zaslužno je i za izgradnju hidroelektrane na Roškom Slapu iz koje su rudnici 1909. g. dobili električnu energiju, pa, godinama kasnije, i Drniš. Ljudske ruke i konjske zaprege u vuči su zamijenili motori.

Rudnik u Širitovcima bio je dio rudnika Siverić. Od 1873. g. do Drugog svjetskog rata, kada su nacionalizirani, siverićkim rudnicima je upravljalo talijansko poduzeće *Societa del Monte Promona* koje je u svojim najboljim godinama zapošljavalo i do 1700 radnika. Rudnik potpuno prestaje s radom

Mate Stojanović

1970. godine, a kop u Širitovcima zatvoren je godinu dana ranije.

Boksit je mineral koji je neophodan u proizvodnji aluminija. Izvezio se, a prerađivale su ga i tvornice u Lozovcu i Obrovcu. Okruženje Drniša jedno je od glavnih ležišta boksita u Dalmaciji. Najveća jama iz koje se vadio boksit je Kalun u Trbounju, dubljena 360 m ispod površine, svojedobno najdublji rudnik boksita u svijetu. Sustavno iskopavanje započelo je 1913. g. a, zbog problema u proizvodnji, prestalo 1963. g.

(Izvor: *Rudarstvo na drniškom području*, Krešimir Sakač, Davor Gaurina)

U radnim knjižicama tadašnje F.N.R.J., Narodne Republike Hrvatske, iščitava se pečat na kojemu piše „Boksitni rudnici Drniš“. U drniškom kraju i sada postoje ležišta neiskorištenog boksita.

Doživljava se ovih rudokopa podijelilo je s nama, čitateljima ovoga lista, troje miljevačkih rudara. Ova

sjećanja su poklon nama kojima je Bog podario lagodniji život, da ne zaboravimo trud naših roditelja, djedova i baka. U prvom redu poklon su onima koji su dobro upoznali podzemne rovove našega kraja i koji ne zaboravljaju miris i okus crvene ili crne prašine...

Mate Stojanović Maćuka, rođen 1929. u Širitovcima

Počea sam radit sa 16 godina u Siverću. Istovarilo nas kod Jokačine gostione, iz otvorenog auta, a ja bi iša lipo u najdonji rudnik Antonija. Bilo j' više revira: Stara Jama, Tepljuv, Mindinjaci, mali otkop Bukačev Potok... U jami, na ortu, radli smo trojica: vođa orta, pomoćnik i kolar. Škita j' dobija broj (ima j' un puno drčne), reka je da ima komorate: Pešu Lovrića i malog Matu Stojanovića. On triba da pripremi ugalj, a mi da tovarimo: ja - mršav, žgoljav, slab; Petar Lovrić, pokojni Cipilo - vridan čovk, jak... dade nam najgori položaj u

Staroj Jami. Uzeja j' un mene od mog ujca, ja san bija š njin na broju. Viruj mi, kosa je gorla, kolka j' bila vatra. Uzmeš stare gaće, pririžeš i radiš u tome, nekoliko puta cidiš rezervu od znoja, koja je to vatra bila. I tako... mučli bi se, kad je izišla zarada - u cilom rudniku najmanje zaradli.

Kroz Staru Jamu je radnike vozija cuk, bila j' duga pe-šest kilometara, mene su dali za pomoćnika na lokomotivu: kad cuk ulazi u jamu, a ima dvoj vrata, jedna otvoriš, druga moraš odma zatvarat da se ne zapali jama od lufta. I tako trčeš... Požara je čudo bilo. Cuk ima po 15-20 a i više vagoneta. Izvlači smo po 200 vagoneta u 8 sati. Tu sam i nastrada, uvatli me vagoneti među se i ima sam pet prijeloma u zdjelici. Dva miseca sam mora ležat na leđima. Bolovanje j' bilo plaćeno. Inače, bija je akord - kako ko zaradi. Kopač i mašinist imali su istu plaću. Dobivali smo i neke deke.

Ja sam bija kvalificiran, kašnje sam polaga strojarski ispit, bija sam rukovalac rudarski strojeva: kompresora, pumpa, vitlova... kasnije sam to radija 20 godina.

Siverćanim je bila parola: Drž Miljevo dok dođe Vinovo, drž Vinovo dok dođe Miljevo! Oni nisu morali... bili su kovači, letričari, maranguni (stolari), šoferi, poslovođe, oni su bili domaći, a ko j' ora? - Miljevčani, Zagora, Vinovo i to. I Petrovo Polje je radlo - sve u rudniku.

Nakon Siverća bija sam na bolovanju, u renti, dvi godne, kad su me osposobli za posa doša sam u Širtovce. To je bilo isto poduzeće. Tu sam bija na glavnom izvozu, unde prid kućom Slavke Skelin. Radija sam na stroju, izvlačija vagonete vanka. Ode je bija šaht 82 metra, doli su ljudi tovarli. Bija je toranj 22 metra visok. Strujom dižem, ima sam motor 70 konja, ima sam pomoćni uteg: ja vučem vagonet gori, a uteg od 1000 kila pomaže, on ide doli. Bija je električni signal: dva put je da vučeš, staneš ako triba stat.

Ja ne bi smija na lift izvozit nikoga, a digoda sam izvuka i cilu smjenu: uđe u korpu nji čet-pet, izvučem, izađu i vratim doli, jedanput me inspektor rada i kaznija.

Mi smo snabdjevali brodove i tvornice koji su bili na ugalj.

Sve se svračalo kod rudnika, čekalo bi rudarske aute; čekala je i učiteljca i putnik.

Radnike je ranla Pekinca, gostionca je radla ko Bog. Radli su iz Drinovaca... jedan Lalić je radija..., iz Bogatića ih je radlo siguro deset..., ispočetka su dodli pješke, kašnje su tražli pa i je vozlo u Bogatće..., i ovi ljudi okolo..., bila su dva iz Rupa, na noge su išli.

Vanka su radle četri žene, a u Siverću i je bilo i vragu...

Moj pokojni čaća je isto radija, vanka isto. To se životarilo...

U Širtovcima je bilo tri rudarska pogona, negdi je bija niskop a ode, na velikoj brižni, je bija šaht. Šaht ide fumbo, ravno doli, niskop ide padom. Jama mora imat dva izlaza: kroz jedan ide vedrung (iskopani materijal), a mora bit i drugi, to j' po zakonu. Dolazli su inženjeri iz Zagreba, Beograda..., a bija je šef jedan Kisić iz Dubravica, Petar.

Za vrime Austrije bija je šaht kod sadašnje kapelice. Ponovo smo ga otvarali, to je radilo dvi-tri godine. Onaj prid Slavkinom kućom je radija 20 godina, odatle je prišlo kraj Špićine kuće, prema Drnišu, na onome polju, ako gledate kad idete, unde Skelini imaju bajeme.

Bilo je i stradalih: jedan se vozija na vagonetu, pane mu kapa, on se obazre i udari mu glavu; moj čaća vozija se na vagonetu i uvati mu ruku...

Unda j' tu bija telefon. Nikoga nisam odbija za pomoć. Dava sam svoj broj, zva Siverć i i oni su zvali policiju, undašnju miliciju, doktor Murat je dolazija, molija sam ga da dođe, snigovi za vr' zida, Bože sačuvaj; uzeja j' jemput cilu smjenu radnika, dvacet ljudi, otišli do Perišića u Brištanima i ženu na nosilim donili ode, na teretni auto, na rudu, stavli pod nju velenčine, na nju velenčine, spasli je. Bilo j' toga...

Niskopi su išli sve do Sv. Pavla. Kod uvale iza Sv. Pavla je izdanak, nema ga dalje, unda su se vratli vamo prema našem karalskom polju. Onda su iscrpili karalsko polje, jer tu nisu bili debeli slojevi. Tu je u vri glave dva metra sloj, u Siveriću j' bilo sasvim drukčije, više toga je bilo. Kašnje, kad se u Širtovcima iscrplo,

neke radnike je povuklo na vodovod a neke u boksite, a onda su i boksiti kalali.

Na zadu smo bili na minimalnim plaćama. Prisilno nas je umirovlo, za godnu dana rada došli smo godnu i po. Penzija je bila mižerna i onda sam ja polaga šoferisa ispit, s bratom sam radija, uzeja nešto malog auta i pokrenija trgovinu...

Marija Galić Maša, rođena Kosor 1929. u Trbounju

Počela sam radit '47. Diglo nas sve „na obevezu“, na prugu Samac-Sarajavo u Bosnu. Pokupli omladnu i ajte, morate ić. Išli smo 2,5 miseca, došla sam kući 9 kila lagnja: vozaš kolica, trpaš šljunak i onda se to odvozi. Kad smo došli kući, sve nas je uzelo u rudnik radt - ko j' ima godne-ko nije, mi jedvo čekamo da idemo radt - selo puno cura, udovica, muževi umrli, poginli, moraš ić radit. Bilo j' gladi... parali smo divlje zelje po njihovom i varli.

Radla sam u Kalunu, glavnom, bila je i jama u Čupićima, br. 50, i jama kod Brakusa, br. 22... Bilo je boksita i u Velušću, Foči, Kumanovu, Mratovu..., dolazli smo jedanput, dvaput, nešto pomoć.

Nakon misec dana dalo nam nešto deka. Mi žene smo radle vanka, a ljudi doli, tovarne jadni pod crnom zemljom, karabitače sviće nosli. Boksit su trpali u vagonete, bilo je i sitnoga i krupnoga: kad i ljudi napune, konj i' dovuču do mista di su se sapañjali. Bila je, vako, štulna se zvalo, di se salazi, pa jedan šaht, pa drugi, pa treći, pa jope doli u zemlju. Išlo je i u širinu i u dubanac. Kad bi mi išli digod doli nakraj toga salaza - nagneš se nad šaht, pa vidiš svićce dolikare pod kojim su ljudi radli. Teško j' to... teško bilo.

Žene su radile na kajlanju, na izlazu, i na mostu: ispod mosta su bili vagoni, vagonete privrnuš u koš, koš u vagon, moraš ravnat ga da bude ravan bolje neg krevet - ravnaš motikom, uznojiš se, prašna, samo što se zubi bilu u glavi.

Ja sam ti bila na izvozu, prid jamom, na kajlanju: kad vagonet dođe mi ga odapnemo, ima nabijač, udarimo u žabu i uputimo doli na most, druge čekaju opremat vagonete za

Marija
Galić

vagone - cikom smo mi to, jednu uz druge. Vlak je ima' po 50 vagona, imali smo vagu, vagoni su se vagali: ne smi prič priko tare njegove. Sve se to cugalo na ruke prije, posli' su doveli konje.

Nekad vlaka nije bilo pa smo morali deponirati rudu na skladište. Išlo je za Njemačku, svagdi, za aluminij... šta ja znam za što j' boksit. Vozli su kamioni i na Lozovac.

Vadilo se po 50-60 vagoneta, imali smo tablice, znalo se koliko si izvukla. Jedan vagonet se digne pun, a drugi se spušta prazan. Vuče se, ima motor.

Ne izađe uvijek ruda odozdal, izađe i materijal, taj materijal stavimo u mejane sa strane, očistimo cicke (vagonete) i vratimo nazat. Imale su po 1000 - 1500 kila, po tri to dizale i bacale. Svaki ima svoga nadglednika - gospodara, un i' prozivlje. Jedanput sam sama digla cicku, druge nisu tile; gospodar je zapritija da ćemo otić kući bez nadnice: Ku' ću kući bez nadnice, a po to sam došla! Šta će mi mate' reć! Dobila sam cilu nadnicu, druge su dobile samo pola.

Plaću smo dobivali dva puta u mjesecu: petnajstog je bila plaća, prvog predujam. Dizali smo kredite za robu, pa nikad isplatit. Kupovala sam na kredit lancune, intimele, zavjesu... isplatila sam sve to. Kad je mladi brat otiša u vojsku, ja sam mu svaki mjesec slala od plaće, po kol'ko

bilo. Kad sam se udavala, uzela sam namještaj, na kredit, 100 000 iljada. Isplatija ga je pokojni mi brat. Eno i sada moji ormari - kada su juče došli.

Jedan put nas je bilo 60 žena, dolazle su cure iz Žitnica, Promine, s Miljevaca Jaka Bačić, Manda Bačić, posli Kozic i Marija Malenica, posli Skelin. Radli smo sve tri smjene. Malo prije nego ću ja otić ukinli su treću smjenu za ženske. Po ledu se radlo, po kiši, sivalo, grmlno, mrznu ti ruke. Bilo j' petnajstak stariji žena, od 50-60 godina.

Muškaraca je bilo puno. Miljevčani su, kad sam počela radt, išli na noge. Jedno vrijeme je njizi dovoziija kamion, kasnije autobus. I iz Kljaka je vozija autobus, a ljudi iz Žitnica i Pakova Sela išli su na noge - Pakovčani niz one brine, jadni. Iz Promine na noge dolazli svi, bilo j' cura svaoklen... svaoklen, moje dite.

Išli smo i pritovarati rudu iz kamiona u brod, i tute smo radli - nas nekoliko, nisu svi. Dade ti škip i motiku i - trpaj. Onaj što izdaje alat dade mi jednu motičicu, malu, okruglu, ja kažem: „Baš mi se sviđa ova motika, i sutra ću je uzet.“, i on je nije nikome da, sutra me j' čekala. I tako, dite moje, umeteš se... Kad sam operirala kuk, dr Stipaničev me pita: „Jesi štogod teško radila?“ Kad sam rekla da sam radla u rudi, reka je: „Neću te više ništa pitat.“

I ginlo se: Jandre Stipandžija, Ante Malenca..., Rusovčin brat ima je ranu na ruci, ljudi ga zovu, on žali doli, cila jama ječi, dakuće udarilo ga; ljudi kako rade podmeću grede, al odaspe se to... Bilo j' paljevaca s Miljevaca: Pajko, pa Vrane Šostera, palu barut doli... neki popravljaju šine, meću lošnje - što se sastavljaju šine, da ide pravac.

Oblazli su, koji su učli škole... Jedanput su se cure smijale Mati Bačiću, učija j' za inžinjera, brat mu je radija unde. Doša j' tako Mate ozgar iz kancelarije, natrija cipele, nije sveza... „Kakvi je to, šta će bit od njega ha, ha“ - smijale se cure. On i' je prijavija da su se rugale i - zove nas gospodar Tonći, jedan naš iz Matića, sutra sve na raport - koje su se rugale dobile samo pola nadnice.

Vadli su rudu s Miljevaca: Ante Zovac Šolakov, Vrane Samodol, inžinjer, bija j' nadglednik isto Joldžan, Bićo, Anteača, Marko Belić, Marko Pentin, Vrane Pešurčov, moj pokojni Zlajo, pa Jole Jakačić, Pajca Maranov, pa Mačo, pa dva Mamuta, Mile I Ive, Nikca Duילו, Mate Mazalin šta j' Jela za njim, pa Antiša, dosta i' je radlo odavle iz Bogatića, pa Šime Skelin, Šime Malenca, Pile Skelin... a Gospe moja... to, viš, meni, dite, sve mi to četo dođe u glavu kad ne mogu spavat.

Svega se ja sićam. Sićam se kad mi je bilo 2-3 godne, bila veštica i bila kapica na meni, pokojni čaća čuva ovce, ja kraj njega idem. Sićam se kad mi je bratu bila krsnica kako sam ila iz brundzina i sva se zamrčla po veštici, mate' me tukla.

Imala strica u Americi, dida i babu, pošalju mojoj materi i stricim po paket robe. Spaslo. Poslala baba, poslala strina, sve ono što j' lipše - to j' meni. I što mi je baba ođnila pokojna vuštane tamo - sve vratla. Imala sam ja lipe bljuze, svi se čudli kad sam išla u crkvu. Dolazla ja na Miljevce za Gospu od Milosti, a jedan momak iz Pakova Sela na vratim od šamatorija hvalija moju bljuzu i prsluk. Eto ti, srićo... nisam se tila udat bez robe: Neću ić dok to ne zaradim, neću ić gola! Govorli su: „Ko će je opremt, nema čaće, brat nejakiji...“

Moga pokojnog Zlaju upoznala

sam u rudniku. Kad sam se obećala dala sam otkaz. I unda sam ošla na Miljevce. Dodijalo, dite, više radt, kako ne bi: zima, led, cića, mrzne sve, a ti vanka cilu noć radiš, ocidiš šudar s glave pa ga metneš na glavu jopet. Radla sam do '62. godne. Uvik sam nastojala dobro radt. Nadglednik Petar Stojanović drža je u mene povjerenje čudestvo: „Mašo, uzdam se u te, samo neka bude dosta prazni cicka da nema zastoja...“

Šime Samodol Vrbić, rođen 1933. u Brištanima Donjim

U Kalun sam doša radit 1956. Radija sam i unutra, a pretežno vanka: ruda se dovozla iz Foče, Kumanova, Čveljna Docca (i tamo sam nekad radija), ja sam vozija tu mašincu, iskrićalo se, tu sam pretežno radija. Ulazlo se unutra štulnom (gesenk) s nagibom od 25 % s beskrajnim užetom, do četvrtog horizonta. Iza štulne šaht od 60 m do petog horizonta: štreke ili hodnici išli su istok-zapad, i opet šaht od 60 m do šestog horizonta. Na kraju štulne je bija motor koji je diza cicke. Nekad smo se i mi spuštali tako, zavisilo je od mašiniste, to nije bilo dozvoljeno. Tu je radija Ive Vranjković, zvali smo ga Rašković, kad bi drugi otišli na bolovanje: njizi je bilo tri. Doma-

će Trbovljance dadu na lašnje poslove, a oni su nas Miljevčane zvali „crni terluk“. Inače smo se spuštali skalama do petog horizonta.

Doli su konji vukli cicke: spusti se konj u šali, sad se zove lift, i doli vuče 10-15 cicka, naučen je: kada se cicka naspe, kaže mu se „cugni“, on cugne, dođe pod koš u kojem je nasuta ruda, kažeš mu „op“, on stane i ruda se jope siplje u novu cicku. Kad završi smjena konj ide vanka, dođe drugi - tri konja je bilo, tri smjene. U Foči nije izlazija, vaji je bija u jami, tamo nije bilo šahta, niz gesenk je vozija medo, oni su njega stavli u medu, spustili i on je vaji sta u jami. Kad je to reštalo se, on je oćoravija, nije vidija.

S Miljevaca je radlo više žena: Toja iz Bačića... bila je jaka, mogla je sama vimpel iskrent; Manda Kozic, rođ. Bačić je lagana bila, nije ga ni mogla privrnt: popela se Manda na vimpel - popela se čevrljuga.

Radli su i drugi: Pakovčani su išli pješke priko Čikojle. Bija je težak put i težak posa...

Nas je vozija teretnjak TAM, neki Sladić, poslim je vozija autobus, po smjenama: Kaočnjane u jednu smjenu, Ključane i Drinovčane u jednu, Brištančane i Bogatčane u

jednu - tri su smjene bile. Vode j' bilo puno, letla je kanalom, pumpe su bacale vodu vanka.

Unutra, ako si bušač imaš šlauk, pištolj za bušenje, trapanj..., ako si kolar imaš motiku i škip..., ako si ašimber uzmeš cicku i prid sobom goniš..., udeš u broj, radno misto - i radiš. Nosiš kacigu, čizme, sviću rudarcu u ruci, di je kapalo noslo se gumeno odijelo. Radija sam i s bričkom, ona stoji na tri noge i podešava se zrakom, i amprugom - s njim se štreke gone, bušiš gori, saliva se mrtva ruda - opova. Iša sam na kurs za bušače u Drinovcim: trajalo j' jedno dva mjeseca: polagali smo hrvatski, matematiku i rudarstvo, Adam Pejčić mi je bija profesor iz hrvatskog, on je iz Vinkovaca, naselija se tute u Drnišu, tu je i umra.

Hodnici su se podgrađivali drvetom: štempla i kapa su se šurli, zalagalo se s potkorcim, na proširenju se stavlja untracuk....

Dok sam ja radija poginla su tri-četri ćovka: Jandre Stipandžija, Ante Malenca, Pajo Malenca i Đidara.

Antu Malencu zaval'lo, cicka išla, izbila potpornu gredu...

Pajo Malenca j' utrava i istrava cicke iz šale. Ja sam bija vanka u noćnoj smjeni, prišijem šinu i tako... Bija j' Petar Stojanović i jedan Vilson, Đuro Romić je bija vanjski nadzorNIK. Radija j' u to vrijeme Ante Bačić Gvardija i Šostera, Zvonkov čaća... Kamen se odvalija na Paju. Bija j' jedan policajac Simić, on je doša na izvidanje, obnoć, oko ure poponoć, ja iša prid njim, on za mnom - debeja, znoji se - a ja mu nisam tija dat da ude u šalu ma nizbrdo - pješke. Vaji me poslim korija, kad sam u Centrali na Slapu radija, bija j' on i tad u policiji: „Kako s' ti mene Samodole namučija onda kad je oni Malenca poginija...“. Govorim ja: „Vi ste jedanputa, tako mi svaki dan.“

Iz Kaluna sam otiša '63., najprije u Omiš, onda Kamenjaču, a od '71. sam bija na Centrali u Slapu sve do rata, izeša sam iz nje onaj dan kad su granate padale, bija sam druga smjena, mašine su ostale radt... Radlo je nas 8-9, sad je sve automatski, samo neko počisti branu...

Danira Skelin

Šime Samodol

Vlajo, ne boj se ćimbre!

Brke suče Mijate 'ajduče u gorici pod jelom zelenom... Tako je znao zapjevati Ante Galić Pavličin u božićno vrijeme šezdesetih godina prošlog stoljeća, uz nagovor sinova koji su mahom bili dobri pjevači kao i ostalih koji su činili jednu klapu. Ante je bio samozatajan i već u pooldmaklim godinama. Nas nekoliko dječaka pratilo je pjevače koji su išli od kuće do kuće i upijali svaku njihovu pjesmu, a naročito otkanje (treskanje) jer je ono bilo zahtjevno i onaj koji je najbolje treskao smatrao bi se ponajboljim pjevačem. Sam napjev o Mijatu hajduku kod nas dječaka izazivao je strahopoštovanje. U početku sam mislio da je Mijat s ovih prostora sve dok se u pripjevu koji je trajao dugo nije spomenuo Livno. Tada sam shvatio da je on vjerojatno iz Bosne i Hercegovine. Pošto sam odabrao ovaj naslov, htio sam kroz literaturu i razgovore bolje upoznati sve te likove u ovoj priči.

Brke suče Mijate ajduče

Mijat Tomić (1610.-1656.) rodio se u selu Gornji Brišnik (današnja općina Tomislavgrad). U ranoj mladosti ostao je bez roditelja, othranio ga je stric Niko. Kad je Mijat odrastao, otišao je od strica, stupio je u najam kod bega Kopčića koji je prešao na islam i do dvadesete je godine kod njega čuvao ovce. Već kao mladić bio je tako jak da se s njim nitko nije mogao pohrvati ili natjecati u bacanju kamena s ramena. O uzrocima odlaska Mijata Tomića u hajduke u narodnoj predaji je Mijatovo barjaktarsvo u svatovima bega Kopčića. Po toj predaji, Kopčićevi svatovi su se uoči večere natjecali u bacanju kamena s ramena i drugim igrama. Tomić je u svemu prednjačio. Turcima je to zasmetalo i oni ga odluču ubiti. Mijat je osjetio što mu se sprema i kad je počela svatovska

večera pobjegne iz kuće. Stric Niko već je bio umro. Nije smio kući zbog straha od Turaka i odmetne se u Vran planinu. Mijatov bijeg u planinu brzo se proćuo po duvanjskom kraju i oko njega se skupilo šezdesetak jataka. Kad je Mijat sagledao sve to mnoštvo, svjestan poteškoća koje ih očekuju, htio je iskušati njihovu hrabrost te pred njima odere živog jarca koji je drećeći podnosio muke. Na upit jataka zašto to radi, Mijat odgovori: "Koji god od vas ne bi mogao ovako podnijeti da ga dušmani živa oderu, taj nije za moju družinu." Kad je sutrašnji dan osvanuo družina se prepolovila. Tako je i nastala poznata pjesma:

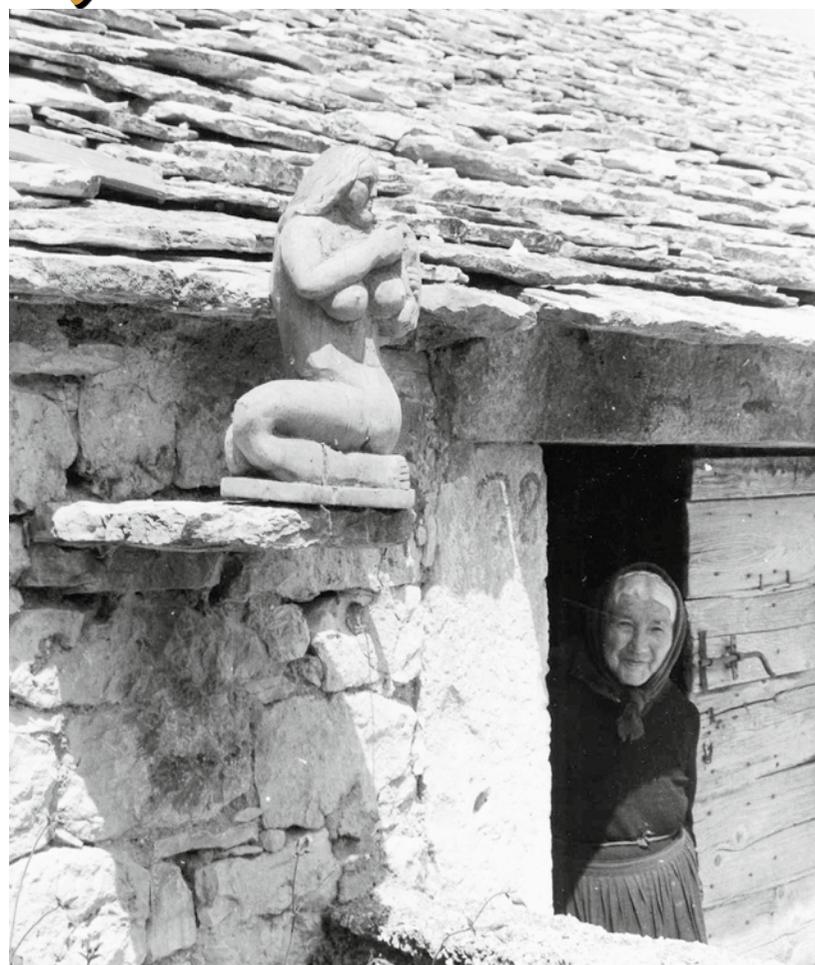
"Od zla oca, od gore matere
Kojem nije žao poginuti
Koji može stići i uteći
A on svoje sve nosi uza se
Puška mu je i otac i majka
A za virnu ljubiu i ne znade."

Legendarni hajduk koji nije mogao podnijeti nepravdu turskih kadija s planine Vran, poduzima svoje haračke pohode širom Bosne i Hercegovine. Čak je na "turskom drumu" preko Tovarnice naplaćivao prolazninu turskim trgovcima. Na svakog robom natovarenog konja, vlasnik je morao Mijatu platiti pet zlatnih dukata. Veći dio plijena: robe, novca i oružja, dijelili su sirotinji.

Po jednoj predaji Mijat Tomić i njegovi jataci su sudjelovali u oslobađanju tvrđave Klis od Turaka sredinom sedamnaestog stoljeća (1648.). Život legendarnog hajduka završava u 46. godini izdajom svoga kuma. Biva ranjen, te je izdahnuo pod Sovičkim vratima 1656.godine. Na planini Čvrtnica nalazi se Mijatova koliba koja danas služi kao turistička atrakcija.

Naš Pajac

Raspadom Austro-ugarske monarhije te završetkom Prvog svjetskog rata 1918. g. mijenja se karta Europe. Londonskim ugovorom iste godine

Dalmacija je prepuštena Italiji tako da su se i Miljevci našli pod njezinom vlašću. Početkom kolovoza 1919.g. na dan Gospe od Anđela (2. 8.) vjernici su hodočastili na otok Visovac. Pošto su Talijani imali malu postaju (nekoliko vojnika) na otoku, htjeli su hodočašće spriječiti govoreći da je to Italija. Međutim, vjernici se nisu pokolebali i obred je održan. To se proćulo na daleko tako da je na dan Velike Gospe (15. 8.) nahrupilo veliko mnoštvo vjernika iz svih krajeva: Miljevaca, Kijeva, Vrljke, Promine, Ravnih Kotara... Vidjevši toliko mnoštvo Talijani

su podvili rep. Sv misa i procesija su se održali na njihovu žalost. Običaj je bio da se nakon mise ide u Širitovce u gostionicu "Kod Škite" na janjetinu i vino. Muškarci iz svih krajeva su uz janjetinu i vino pjevali, igrali na muru (šijavica), bacali kamena s ramena... Bilo je veselo i bućno. Međutim, to se nije sviđjelo Talijanima te su u popodnevrim satima došli naoružani puškama s nataknutim bajunetama. Njih desetak, uperenim puškama u mnoštvo, stjerali su ih u kut. Zapo-vjednik je naredio da uhvate jednog momka s dugom kosom. Dva vojnika

su ga držali dok se on opirao a treći ga je ošišao do gola. Nakon toga iz kante su ulili ricinusovo ulje u bukaru (susak) i nasilno ga napojili. Ostali vojnici su ih držali na nišanu tako da nitko nije ni pokušao pobjeći. Tako su ih redom ošišali i napojili ricinusovim uljem njih dvadesetak. Kad im je to dosadilo ostale su pustili tako da su se i ostali kao i oni ošišani razbježali.

Jedna grupa (njih trinaest) našla se južnije od Škitine gostione skriva-jući se u ogredama često "drišeći gaće" radi ricinusa. Kivni i ljuti do neba radi nasilnog šikanja. U daljini su čuli nekakvu buku i tu su se pritajili. Spazili su talijanski kamion koji je u predvečerje iz Drniša vozio hranu vojnicima u Roški slap. Prilegnuti uz sami zid čekali su da kamion prođe. Međutim, kamion se zaustavio baš gdje su se oni našli iza zida. Šofer je izišao iz kabine, popeo se na zid i mokrio. To je potrajalo.

Pajac, koji je bio najbliže Talijanu zgrabio ga je za nogu i povukao u ogredu uhvativši ga snažno za usta tako da se nije ni mrdnuo. Drugi ga se došuljali i pomogli mu držati Talijana. Onaj drugi vidjevši da se šofer zadržao počeo je gundati. Vidio je da mu nema kolege, izašao je vani bez puške i popeo se na zid. I njega su odmah zgrabili. Vidjevši da nema više kamiona dali su se što je brže moguće osvećivati. Najprije su uzeli pušku iz kabine, pištolj i municiju. Kao da su već uigrana ekipa: jedni su skidali Talijane do gola, jedan je našao nož u kamionu i rezao im kosu. Nekoliko ih se popelo u kamion, rasparali su ceradu te pokupili konzerve i kruh. Jedan od njih je otvorio kazan koji je bio još topao i nadolio ga urinom psujući majku talijansku. Tu su se našle i skale. Na brzini su ih nekako zavezali za kabinu i uspravili. Suvozača su golog i ošišanog sjeli na kabinu, zvezanih ruku iznad glave za skale. Šofera također golog i ošišanog su lancem i katancem (koje su pronašli u kamionu) zavezali za volan, s tim da može voziti. Šoferu su dali znak da ide. On je krenuo lagano i kad je malo odmakao dodao je gas. Njih trinaest, među kojima je Pajac sam bio Miljevanac, morali su brzo otići s mjesta događaja znajući da će Talijani čim vide onu dvojicu krenuti u potjeru za počinite-

ljima. Pajac je poznavao teren te ih je odveo u kanjon Čikole - zvan Sklopi - u pećinu. Kad su se utaborili Pajac ih upita: "Ima li koji od vas da je oženjen?" Svi su odgovorili niječno. Pita dalje: "Ako je ko željan kuće i matere neka ide!" Svi ostadoše.

Te večeri Paško Ivić-Pajac postade harambaša - Kum Paško, a njih dvanaestorica hajduci koji se više ne dozi-vahu imenom nego nadimkom.

Talijani su cijelu noć pucali po selima tražeći počinitelje. Trebalo se odmah uhvatiti hajdučkoga posla. Njih četvoricu posla kum Paško da donesu nešto za večeru jer su htjeli konzerve držati kao zlatnu rezervu. On se sam uputio donijeti vino i vodu. Pajčeva majka Manda sutra je pričala mužu da joj fali pet koka i pivac. Pajac je prepoznao svojeg pivca, ali je to prešutio. On je donio "mišinu vina" i malo vode. Tako proslaviše prvu hajdučku noć. Nakon nekog vremena susjeda mu pita matere: "Di je tvoj Pajac, nema ga od Velike Gospe?" Ona joj odgovori: "Otiša je u Slavoniju brati kuruze."

Talijani su ga lovili tri godine, ali bezuspješno. On i njegovi jataci su od Svilaje do Velebita otimali blago, vino i pršute naročito talijanskim doušnicima. Kad su Talijani 1921.g. otišli sa ovih prostora okorjeli hajduci su se teška srca rastali odlazeći svojim kućama.

Odlaskom Talijana uspostavljena je Kraljevina SHS. Pajac je stigao kući i ubrzo se oženio. Iako oženjen posezao je za janjcima i pršutima. Nakon nekog vremena njegovoj susjedi su falila dva janjca. Ona to prijavi žandarima sumnjajući na Pajca. Nakon par dana u samo jutro dođe ta susjeda Pajčevoj materi i reče: "Mande, di je Pajac, tražu ga đendari?" Mati mu je znala da je on u krevetu, počela je vikati ne bi li on čuo tu galamu. Ubrzo su žandari stigli pred njegovu kuću. Majčinu galamu i prepirku s njima Pajac je vješto iskoristio pobjegavši kroz prozor. Pajčeva žena (mlada) brzo je zatvorila prozor i vratila se u krevet praveći se da spava. Jedan žandar je ušao u kuću s puškom i počeo tražiti po kući. Ušao je u njihovu sobu. Ona ga dočeka: "Kako moreš ulaziti ženi u sobu sram te bilo!" On će: "Ne tražim ja tebe nego Pajca." Ona će s

podsmijehom: "Dok ti tražiš Pajca, on ti ljube sa ženom." To ga je još više razljutilo. Onako ljutit zapovjedi mu majci da ga doziva. One će: "Pajac, ooo Pajac, kreni pete kući, tražu te državni ljudi!" Nakon toga Pajac više nije dolazio po danu. Majka bi mu uveče objesila bakru o bajemu ako naiđe i bude gladan. Znao je da mu više nema povratka. On i novonastala kraljevina postali su nepomirljivi neprijatelji. Ja ću krasti, a ti trči za mnom reče - kum Paško.

Nakon ponovnog odlaska od kuće pronašao je jatake i u Zagori. Iako je krao u bogatijim područjima, jednom zgodom put ga je nanio prema Primoštenu Burnjem. Naišao je na pastira koji je čuvao koze. Tko zna što je on njemu rekao tko je i odakle je. Dok je pričao s pastirom pride mu koza i htjede ga ponjušiti. Pajac poput djeteta odskoči u stranu. Za Primoštenca čovjek iz Zagore je bio vlah (vlah). Nešto kasnije opet mu pride koza, on ponovo uteče. Primoštenac će kroz smijeh: "Vlajo, ne boj se čimbri!" Pajac ga sramežljivo upita: "Di držiš ove čimbri?" Primoštenac pokaziva prstom: "U brdu Vlajo, u brdu!" To je i čekao. Sutra ujutro Primoštenac je našao prazan tor. Otišle su čimbri put Gospe Mirlovačke, a možda su čak prešle i čikolski most.

Jovina pećina

Kao mlad lovac koncem sedamdesetih godina prošlog stoljeća dok sam prolazio lovištem u oči mi je upala jedna skladna pećina podno "Brigova" gdje su se isprepletala bogatičko-brištanska imanja. Saznavši njezino ime, stalno me je nešto proganjalo. Otkud takav naziv kad na Miljevcima u devetnaestom stoljeću nije bilo pravoslavnog stanovništva. Tek kad sam htio pisati o ovoj tematici u razgovoru sa susjedima saznao sam da se radi o Jovanu Kutlaču (1809.) iz Ivoševaca kod Kistanja. Još kao momak pokazivao je čud silovitu i bio je sklon osveti. Jedno vrijeme je proveo u pandurskoj službi, a pošto je bio sklon krađi biva nečasno otpušten iz te službe. Godine 1834. zbog svoje pohlepe prisvoji parcelu zemlje od sinovca; sljedeće je godine prisvojio parcelu zemlje od sinovke. Ona mu se opirala više riječima nego snagom te ju je ranio.

Da ne bi upao pravdi u šake, pobježe u šumu, pridruživši se ostalim bjezuncima. Postavi sebe za harambašu te podigne četu hajduka koji robeći, paleći, silu čineći i druga teška zločinstva, strašni postadoše u zadarskoj okolici, a osobito u krajini kninskoj, skradinskoj i obrovačkoj. Jovo Kutlača nije pljačkao po Miljevcima, nego je povremeno prelazio preko Roškog slapa i boravio u toj pećini, najvjerojatnije skrivajući se od tadašnjih vlasti. Francuske vlasti, koje su tada vladale ovim prostorom, htjele su abolirati sve hajduke pod uvjetom da se predaju zbog zločina koje su počinili. Vlasti u Zadru povjere kninskom sucu Rešetaru da pregovara s Kutlačom, kome će, ako se preda, život poštedjeti. Pregovori su vođeni na pola puta Kistanje-Knin, najvjerojatnije iznad Brljana (sadašnje štale). Pregovarali su dva puta. Oba puta sudac Rešetar imao je povez na očima da ne bi otkrio Jovino skrovište. Sudac upita Kutlaču: "Je li tvrda vjera?" Kutlača mu odgovori: "Tvrda je."

Do sporazuma ipak nije došlo. Drugi put kada je sudac Rešetar išao na pregovore s povezom na očima stavio je šaku kukuruza u džep te je uspio u hodu kriomice izbaciti nekoliko zrna. Poslije izvjesnog vremena Kutlača je bio opkoljen, ranjen u nogu te živ uhvaćen. Na sudu je izjavio da se kaje što nije ubio suca Rešetara. Presuda je izvršena vješanjem u Zadru 1884. godine.

U samoj priči koja obuhvaća razdoblje od sedamnaestog do dvadesetog stoljeća, vidljivo je da su to bila turbulentna vremena bezakonja i samovolje pojedinaca i grupa. Sam slijed događaja je učinio povijest takvu kakva jest. Postavljam pitanja sebi i vama, poštovani čitatelji: Bi li hajduk Mijat Tomić bio to što je bio da mu turska sablja nije visila nad glavom? Bi li naš Pajac pobjegao u šumu da ga Talijani nisu posramili, nasilno ošišali? Povijest ne možemo ispravljati niti mijenjati. Svako naše 'Malo misto' imalo je svojega hajduka. Miljevci su imali Pajca, Petrovo polje Čajića, Promina Medića, desna strana rijeke Krke Kutlaču. Za svakog od njih bez osude reći ću: Ej, delije, pokojna vam duša!

Ilija Galić

NAŠE SKRIVENO BLAGO

Kućerca skrivena u granju

Niko i Mijo Skelin gradili su ovu kućerku i, uz pomoć Japetra Sušića, sagradili je u tri dana. Svi su pokojni – pokoj im duši. Njezin oku ugodan smještaj i oblik, ulaz i prozorčić, čak i obrastao granjem koje brani vidik, čak i uz blago nakrivljeno vremešno kamenje, privlači svojim mirom i skromnošću. Sinovi, kćeri i unuci zadovoljno su obišli ostavštinu svojih a ugodni dodatak doživljaju bila je čaša vina i razgovora u obližnjem, livorike punom, dvorištu susjeda i rodaka Vinka Sušića i supruge mu Slavice. Tipična je to seoska idila obavijena spokojem. Hvala Bogu na tome.

Košlovac i Pištet

Košlovac je hladna pitka voda, nekoć sabor brištanskog naroda. Prije momci i cure ljubovali, danas su ga svi zaboravili. Nastao je za vrime Turaka, zaboravljen od stara i nejaka. Do njega se teško može doći, a kamoli s magaretom proći. Da je štogod napraviti puta, možda koji stranac bi zaluta. Prošeta bi on po čistome zraku i popija vode u bardaku. Poša bi do Pišteta niže, di kroz cijev voda malo gmiže. Dva izvora bogatstvo je naše, više nitko za njih ne pitaše. Brištancima glavni izvor bili, te smo vode mi dosta popili. Slušajte me sad Brištanci moji kako Pištet i Košlovac stoji! U kamenici prala se je vuna, više k njemu ne dolazi ovca žuna. Zvonko Šostera

Bunje (ćemeri) uz rijeku Krku

BUNJE (ĆEMERI) su okrugla poljska skloništa, građena u tehnici suhozida od prirodnog kamena bez prozora. Obično su okruglog oblika sa stožastim ili stepenastim vrhom. Karakteristične su za Dalmaciju i druge dijelove uz hrvatsku obalu ali pod drugim nazivom (kažuni, komarade, cemerer ili hiške) kao i za druge države Sredozemlja.

U prapovijesti su služile za stanovanje, a kasnije za smještaj poljoprivrednog alata, te pastirima kao zaklon u vrijeme nevremena. Područje uz rijeku Krku također obiluje Bunjama (Ćemerima, Kućericama) u raznim varijantama, a neke i danas odolijevaju zubu vremena mada su u potpunosti izgubile svoju prijašnju svrhu. Zasiurno ih se može uvrstiti u dio kulturno-povijesnog naslijeđa i tradicijskog graditeljstva na ovim prostorima.

Ideja zaštite i očuvanja ovog blaga u svakom pogledu bi trebala naići na dobar odgovor kod nadležnih institucija koje se bave zaštitom kulturno-povijesnog naslijeđa Republike Hrvatske, a iskreno se nadam da će i ovaj moj mali doprinos biti od velike važnosti.

U prilogu ovog teksta priložit ću fotografije i važnije podatke Bunja (Ćemera) koje se nalaze unutar granica Nacionalnog Parka "Krka" kao i u njegovoj neposrednoj blizini.

SNIMIO: STIPAN IVIĆ

Naziv: "KRSTAŠIĆ" – Kružine, Miljevački Bogatići – Brištane Gornje
Vlasnik : Nepoznat
GPS kordinate : N 43o53'30,2" E
015o59'33,1"
Nadmorska visina : 257 m

Naziv: "KRČOVINE" – Kružine, Miljevački Bogatići – Brištane Gornje
Vlasnik : pok. Jandre
GPS kordinate : N 43o53'25,3" E
015o59'48,5"
Nadmorska visina : 250 m

Naziv: "NAD RIVINOM" – Brištanske bare, Brištane Donje
Vlasnik : pok. Ante Samodol – Bube
GPS kordinate : N 43o53'12,4" E
015o59'13,8"
Nadmorska visina : 61 m

Naziv: "ŽIVKOVA OGRADA" – Ključ
Vlasnik : pok. Mačo Kulušić – Lokić
GPS kordinate : N 43o50'30,6" E
016o02'36,9"
Nadmorska visina : 229 m

Naziv: "LALIĆA MUDA" – Ključ
Vlasnik : pok. Ivan Lalić
GPS kordinate : N 43o49'58,1" E
016o01'24,1"
Nadmorska visina : 222 m

Naziv: "LOKVICA" – Brištane Donje
Vlasnik : Božo Bačić – Stolar
GPS kordinate : N 43o51'56,4" E
015o59'40,9"
Nadmorska visina : 221 m

Naziv: "ČEPIRUŠE" – Ključ
Vlasnik : Branko Kulušić – Belina (sinovi Davor i Ive-Duja)
GPS kordinate : N 43o50'51,6" E
016o02'19,8"
Nadmorska visina : 234 m

Naziv: "BAJEMINE" – Drinovci
Vlasnik : Pajo Bačić – Bavaš
GPS kordinate : N 43o50'49,6" E
016o00'10,4"
Nadmorska visina : 229 m

Naziv: "PODGAJ" – Brištane Gornje
Vlasnik : Paško Samac (Ive Samac-Corak, sin)
GPS kordinate : N 43o53'04,2" E
016o00'36,2"
Nadmorska visina : 232 m

Naziv: "BUDIM" – Brištane Gornje
Vlasnik : Samac Željko
GPS kordinate : N 43o52'45,0" E
016o00'18,4"
Nadmorska visina : 223 m

Naziv: "BUDIM" – Brištane Gornje
Vlasnik : Tome Runjić
GPS kordinate : N 43o52'48,6" E
016o00'12,2"
Nadmorska visina : 225 m

Naziv: "BUDIM" – Drinovci
Vlasnik : Jole Ivić (pok. Peškala)
GPS kordinate : N 43o50'49,6" E
015o59'58,6"
Nadmorska visina : 229 m

Naziv: "PALJOVINE" – Drinovci
Vlasnik : Miro Bačić (pok. Tulića)
GPS kordinate : N 43o51'32,7" E
016o00'06,4"
Nadmorska visina : 231 m

Naziv: "VELIKA NJIVA" – Drinovci
Vlasnik : pok. Joso Skelin (Jole Bićin)
GPS kordinate : N 43o51'07,6" E
016o01'12,5"
Nadmorska visina : 232 m

Naziv: "DUJMUŠA" – Kružine, Miljevački Bogatići- Brištane Gornje
Vlasnik : pok. Ante Deranja – Pravnik
GPS kordinate : 43o53'07,3" E
015o59'40,7"
Nadmorska visina : 217 m

Naziv: "LOKOVICA" – Brištane Gornje
Vlasnik : Božo Bačić – Stolar
GPS kordinate : N 43o51'59,2" E
016o00'22,1"
Nadmorska visina : 226 m

Naziv: "POLJARUŠA" – Brištanske bare, Brištane Donje
Vlasnik : Seosko (tzv. Poljari su je koristili koji su čuvali polje);
GPS kordinate : N 43o53'31,8" E
015o58'49,9" Nadmorska visina : 45 m

Naziv: "STARAC" – Drinovci
Vlasnik : Mile Kozić pok. Čepaje
GPS kordinate : N 43o50'15,7" E
016o00'31,3"
Nadmorska visina : 224 m

Naziv: "KLJUČKI NOŠIĆI" – Ključ
Vlasnik : Seoska
GPS kordinate : N 43o49'38,4" E
016o00'49,4"
Nadmorska visina : 218 m

Naziv: "PRISPAC" – Nos Kalik
Vlasnik : Seoska
GPS kordinate : N 43o49'40,1" E
016o00'16,1"
Nadmorska visina : 222 m

NAŠE RIČI IZ NAŠE JEZIČNE BAŠTINE

Duperate li gamele, kepčije, kvartoče, pićone i škudele?!

Samo ću se tekce zadojmit' o ričim'.

Nako, digodice, pensam sam sa sobom pa se upitam bi l' tribalo svimom nami da utuvimo više riči koje sve manje čujemo i divanimo, da se ne zavrgnu pa da i' nikako ne moremo nać. Zato, ako vam se rača, prošitje ovo šta vas sleduje. Ako ne kerate za to, unda – 'matrajte ka' da nisam ništa reka'.

Čudo je riči otpuvala bura, a, jope', ima i' još koje su jaće od nje. A da i' ne otpuše, triba i' izvuć iz zanugline i metn' na kartu, di su najsigurnije.

Jesu l' bure otpuvala sve 'aljke i kabane, biljce i kuverte, sukance i velence, il' je koje od tog digdi, na sriću, zapelo?! Ne virujem da više i'ko u gaju otpu'njuje s vr'a vode jugovice i buroviće u kamenči il' kakvoj stubl'ni iako ne nosi sa sobom vodu

ni u tikvici ni u buraci. Ima l' još i'ko da zaleuši il' isekne ovce il' da i' samo pritra priko teste? Traže l' današnja dica balučke il' prmebeče, drinje il' grloginje? A tek prndaće! Pitanje j' bi li koje od nji' moglo išta od toga prokušat' il' bi im se na to odma' diga' žel'dac. Al', ne triba i' zato ni okerepit' ni rendirat', ona su samo čizmenitija, al' i vrišetnija, od stariji'. Đurlaju li i bazaju li po ogredom i kućer'com?! Sićate l' se postavljanja mere, umećavanja, kovčanja il' karbanja, igre mutka il' načvanja?!

Sićate l' se ka' ste zadnji put zatrapuzali, zatraljali il' zašembrljali, il' more bit', zašelembrcali i zalešurali, jer ne more se reć da vaik idemo drito?!

Gotovo da se više nema komu durerkat' i tarekat' pa j' sve manje kulecanje, kumbacanja i prndecanja, ka' i išekanja i čašekanja. Ka' ste zadnji put

čuli: ara, cike, dura, ćaja, ćaše, ija, is, oc, ost, ot, pos, stu, trluć, trvoć ili voć?!

Kad stojimo na svom topragu, ima l' još iznad nas brzica, čeranja, kanti-nela, korniža, kupa, lebarda, samara, sapona, strija i šuvita?!

Prija nikol'ko dana tukla su se prasad; zasigur' je bilo lipi' peckalica, džigarica, žmara i pure, nadiveni' baba i dida. A, je l' ijedno dite meralo mijure i poigralo se njima i znate l' je l' i'ko ulija mast u tambuč i ostov'ja puzdru za mazanje bakandža?!

O ričim' triba samo ajtat'! Ako j' čov'k ajtljiv, štogod će i utahelit' (al' ne ki Đuka dropčić!). More se belengijat', al' nema više ni alamake ni atalabenge.

Riči ne more ni'ko čaliknit' osim vrimena. Kako bi se znalo za une iz birzemana da nisu zabiližene?! Samo tako mogu ostat' vikovične. Nikako

mi se čini: da nisu zapisane – puka' bi ki drlidžija. A ne triba se time ni dućit' ni dusat'! Triba samo zavrn' dumane i – na rađu! Lakše b' bilo da sam se i' bandija, al' je u meni ništa kapor'lo pa sam svoj uloženi kinj lašnje pribrd'ja.

I da dokrajčim! Biližit' riči vel'ka je tranda i satarluk, al' to čov'ka ne smi' ni zblan' ni žbalať. Teško j' i dokončit', a, bome, nije lako bit' ni bivalica ni prusalica.

I još ništa: ima još čudo, čudo zapisani' riči, al' o tom – potom. Dobro j' da se čov'k ne usiva u svašta, al' se nikom ne more prikrićit' za se ne miša u jezik! Poznato j' da se sva'k more u ništa ugolužat', pa i u riči, u kojim' se more i – meraćit'!

Eto, tija sam se samo teke škercat'. Svědno, jeste l' ovo begenali il' niste, jeste l' kunteni il' niste – kumpatite! I – čitajte dalje ako vam se da!

äbren - sposoban, spretan, uvjeren, zdrav, živahan; *On je abren na sve.; iron. More di 'oće, kako j' abren.*

abürdati - nametnuti se, napasti, nasnuti, navaliti; *Taj se ne boji nikoga; aburda' bi on na nji' deset.*

äjťati - brigati, hajati, mariti, voditi računa; u čupanju žita djecu se često poćicalo: *Ajtajte, što prija počupate, prija ćete kući.*

äjťliv - koji je maran, marljiv, radišan; *Malo j' tak' i'; on je ajťliv za sve.*

alamake - besplatno, na prijeveru, na tuđi račun; *I on bi ja i pija samo da j' alamake. Nema više alamake!*

äpunto - baš, samo za to, toćno (u to vrijeme, u tom trenutku) upravo; *Ja sam za to mora' ić' apunto u Drniš.*

äšimber - rudar koji u rudniku gura cicke do traćnica

äšpel - vitlo, vućnica cicaka iz rudnika

atalabēnge - besplatno, "lako ćemo"; *Gotovo j', nema više atalabenge.*

banditi se - odreći se, ostaviti se; *Bandi me se više. Bandija sam se svega.*

baräban - divljí, samonikli bar; najćešće raste uz rubove njiva; djeca su klas te biljke stavljala u nosnicu, potom udarala šakom u šaku u kojoj se nalazila i govorila *Barabane, pušti krv!* (koja bi se kod upornih i pojavila)

bäsetan - koji je malen, veoma niskog rasta; nizak; ženski nadimak Baza

bēba - bjelooćnica, vanjska svijetla opna oka ispod kapka; *Ako ne bude 'vako kako ti govorim, pljuni mi u bebu.*

bēdriti se - postrance, široko hodati; ćiniti se važnim; *Nu šta se bedri.*

belengijatí - mudrovati, pametovati; u razgovoru odvrćati pozornost od ćega; *Ajde, nemoj belengijat'.*

bēnte - gubice, usne; ćuje se u spoju rijeći *obisija bente*, snuđio se; tako se podrugljivo kaže kada tko ima ružan izraz lica, kada nepotrebno cmizdri; *Obisija j' bente, ne znam šta mu je; ni'ko mu nije reka' ni crne ni bile.*

bētine - imanje, posjed; *iron. Vel'ke mu betine pa more kao 'oće.*

bićota - muškarac bijele, svijetle puti; nadimci: Bićo, Bićota

bijana - katarakta, siva oćna mreña; *Ima bijanu, morat će na 'perac'ju.;* nadimak Bijanko

bijanćuk - bioćug; deblja žica uvućena u rilo svinje da joj onemogući rovanje; karika, kolut

bivalica - koji ne može dugo boraviti na jednom mjestu, skitnica; koji biva sad tamo, sad ovamo

bōćilo - šaljiv naziv za debljućkasta djećaka ili mladića; *Vid' ovog bōćila, ne triba njega nukat'.*

bogatija - bogatstvo, imanje, obilje; u šali se kaže ironijski: *Vel'ka mu bogatija pa more kako 'oće.*

bōrūnka - bušotina; šaht; neki su davno radili na borunki u gornjobrićtanskom gaju; kada dijete trlja oći, kaže se da vrti ki u borunki

brēbronjiti - 1. baljezgati, govoriti gluposti, trabunjati; da se koga jako ne uvrijedi, kaže se: *To on malo brebronji. Nemoj brebronjit'.* 2. mrmljati, nerazgovjetno prigovarati

brēktiti - vikati na koga, derati se; *Brekti na njega, more se ćut' do Promi-ne.*

brklac - 1. brbljavac, onaj koji mnogo brblja 2. koji je drzak, pun sebe; *Ma šta on zna, brklac; ne zna 'ko mu glavu nosi.*

břmbati - miješati, prevrtati spremljene predmete, stvari traćeći koju od njih; *Ne znam di je, a sve sam pribřmbala.*

brōkvati - niknuti, propupati, raviti izdanak; *Posija' sam po vrtlu svega pomalo i sve mi je brokvalo.*

brōćilet - narukvica; nekadašnje su djevojćice prve narukvice dobivale na blagdanskim sajmovima kod crkava koje su bile među ostalim dinduvama

bronzarati - proizvoditi zvonjavu bronzom; *Jutros su doli ispod gvnna bronzarale nić' je krave; bit će brićtanske.*

ćäpřiti - uzbućeno i svadalaćki brzim govorenjem dokazivati što; Gledaj ga šta capri! *Vid' šta j' zacapřija, sav se zacřevnija od muke.*

ćivikat - certifikat, pismena isprava; potvrda kojom se potvrćuje da je stoka zdrava za prodaju

ćrvoljćiti - rezati na sitne komade; *Ostalo j' još ništa pri kosti; more se malo isćrvoljćit'.* Šta toľko ćrvoljćiš?!

ćürär - mladić sklon ćestim ljubavnim vezama s djevojćkama; *Nije bilo nadalako tak' og curara.*

ćvōka - pren. ništa; rijeć; *Prošli su kraj nas, ma nisu rekli ni ćvōke.*

ćarōjice - pokladne maškarke; miljevaćke ćarōjice imaju babu i dida te barjaktara i dvije-tri mlāde (neve); *Poljubide babu, dide, da to ova ćeljad vide. Namažite didu sablju da vam bolje ljubi babu! Darujte nam barjaktara – svaka maja po dva jaja!*

ćävālduša - velika igla za rućno šivanje debljih i ćvršćih tkanina – madraca, slamnjaća, vreća i sl. (i ćävālduša)

čeprljīm - brbljavac, dosadnjaković, gnjavator, zajedljivac; *Vid' onog čeprljina, ne pristaje.*

čizmenit - izbirljivac; onaj koji ima visoke zahtjeve, koji je pretjerano uredan i pomno pazi na higijenu; *On ti jako čizmenit, ne će taj bilo šta.*

čūgan - bedrena kost, natkoljenica; kost pršuta; *Sve smo iskotiljali, osta' j' samo čūgan.*

čalikniti - ukrasti novac ili stvari; *Nije mu mrsko što god čalikniti, a i od sorte j'.* Kad koji predmet bude ukraden, a kradljivac nepoznat, često se kaže *Dobro ga čaliknilo.*

čaja - uzvik kojim se želi otjerati kra-va

čāšekniti - 1. viknuti na svinju 2. opustiti koga s posla, dati komu otkaz; *Siguro j' ništa zgrišija kad su ga čāšeknili.*

čētīmīcē - pravo, precizno, ravno, točno; *Pogodija ga kamenom u čelo, baš čētīmīcē.*

čūču-čūču - bla-bla; časkati kad se ima dovoljno vremena za to; *'Ko zna dokle će sad čūču-čūču.*

čūrniti - čučnuti, najčešće radi obavljanja velike ili male nužde; *Ma 'ko će te vidit', čurni tamo iza zida.*

dābili - riječ kojom se potvrđuje i daje veće značenje onomu što se trenutačno reklo; *Je on ni 'ko, dabili ni 'ko, eto šta je on.*

devōrac - čovjek iz drugog sela, nepoznat, stran

dēžgrācija - neprimlik, nesreća, nevolja, nezgoda; *Puštī, ne pitaj me: imali smo vel'ku dēžgrac' ju!*

dōra ...- uzvik kojim se zapovijeda zaustavljanje konju i magarcu dok su u hodu ili u trku (i dūra)

drlīdžija - cvrčak; djeca su ih nekada hvatala – katkada ih puštala da odlete, a katkada im trgala krila; *Mora on reć'; da ne kaže, puka' bi ki drlīdžija!*

drljūpati se - grubo se noktima češati po tijelu, tako da se dobije crvenilo ili brazgotina; *Šta se toliko drljūpaš, viš šta s' naprav' ja od sebe!*

dućiti se - dičiti se, nametljivo se hvatiti; *Ima se čim dućit'; bolje b' joj bilo da se sakrije, da je ni 'ko ne vidi.*

dūlac - drvena cijev na mješini za diple kroz koju je diplac napuhuje da bi mogao dpliti **dūliba** obradiva strma površina, dolac, dolina, ponikva, vrtača; Šakušice, moja dūlibice, u tebi su grožde i smokvice.

dūmān - posuvraćen donji dio rukava košulje ili bluze uza zapešće, obično se zakopčava; manžeta, posuvrtak; *Zavr-*

ni dumane, da se ne zanečistiš; šaljivi stihovi o košulji koje, zapravo, nema: *Imam košu od bilika, to je moja vel'ka dika; nema stana ni rukava, ni ogrce ni dumana.*

dūmīnd - miris vlage i vlaga u zidovima i temeljima kuće; *Daje po dumindi.*

dūperān - korišten, upotrebljavan (predmet)

dūrekatī - povicima dūra-dūra poticati magarad na igru i trčanje

dūsa - ljutnja, mržnja, srdžba na koga; *Ne nosim ja na nju nikakvu dusu; Bože, ti sačuvaj!*

dvōguza - (u šali) bocun od dvije litre, dvolitraš; *Donesi odma' jednu dvoguzu.*

dātar - biće koje utjelovljuje zlo; da-va; riječ se koristi kao blaži izraz za davla, da se umanjí psovka; Đatar ga zna! Sav je datriji!

dēla - pleme, rod, sorta, vrsta; *Nije lako s njimom, to j' vražja dēla.*

dībārje - teret, ono što tko nosi (obično na ledima ili na ramenima); teža odjeća koja smeta da bi se obavila kakva aktivnost ili posao; *Čekaj, pomoć' ču ti, samo da skinem ovo dībarje sa sebe.*

dīnduva - privjesak na ženskom uhu, naušnica; manje vrijedan nakit na ženi

dūrlatī - hodati bez cilja; *Umete ga vel'k posa'; đurla po selu ki njemu slični.*

gādēlina - 1. insekt, nametnik 2. pren. bezobraznik, gad, nevaljalac, nitkov; *Šta se o tom ima javljat' ona gadel' na?!*

gāmēla - aluminijska zdjelica slična vojničkoj posudi (porciji) za hranu; najčešće su iz nje pili vodu svi ukućani

gežēng - pješački ulaz u rudnik; stubište kojim se ulazi u rudnik

glōtan - 1. mršav, neugledan, ružan, sitan; *Nije on loš, al' je naoko glotan.* 2. siromašan 3. neukusan; slabe kakvoće; *Ovaj je krv glotan, ne daj ga, Bože, poželit'.*

gnjāt - dio noge od koljena do gležnja; *Ima dobre gnjate!*

grkljeniti se - prepirati se, svadati se; *Ne znam zašto se imaju grkljenit'.*

gršpa - bora, mreška; nabor na koži ili na papiru, tkanini i sl.

īlica - apetit, tek; *Kakva ti je ilica? Dobro j' dok radi ilica.*

īnjet - grkokatolik, unijat

īsekniti - povikom is ili isa požuriti ovce ili ih istjerati, potjerati; *Iseknī de i'!*

īspūnta - odmah, ovoga trenutka; *Čaća ti je reka' da ispunta iđeš kući. Pogodija ispunta.*

īspōpružiti - isprebijati, izudarati koga šibom ili štapom po ledima; *Bome ga je dobro ispopruž' ja.*

īstēljūžiti se - leći punom dužinom tijela u vodoravan položaj, ispružiti se s namjerom ljenčarenja, izležavanja; *Ima dvi ure isteljuž' ja se u 'ladu ispod koštele.*

īškīpati se - obilno isprazniti crijeva; *'Ko se ovo jutros rano tol'ko iškīpa'!'*

īzgomēt - izrod; pokvarena, nekarakterni osoba; *Šta š mi o njem govorit'; ništa, izgomet, eto ti šta j'.*

ījugovīci - sitni insekti u malim kame-nicama s bistrom vodom u ogradama i gaju koji se pojavljuju za vrijeme juga

ījūrtati - jurišati, nasnuti, navaljivati, navaliti; *On bi jurta i na čaću.*

kāldaja - metalni spremnik u štednjaku u kojem se grije voda

kāliger - opančar, postolar; *Opanci ti traže kaligera!*

kāporiti - imati želju za podbada-njem drugoga; izazivati, provocirati, za-dirkivati koga (odnosi se na djecu); *Ka' da niki vrag u njemu kapori pa mu ne da mu mira.*

kārba - 1. veći kamen u igri karbe na koji se stavlja kovani novac 2. dječja igra kovanim novcem (i igra odraslih muškarcima);

kāvēla - puhači instrument s dvije cijevi s rupama, dvojnica; kada tko govori neistinu ili mudruje, kaže se da svira u kavelu

kēmeriti - brzo hodati, žuriti se; *Malo prije otkemer' ja j' doli.*

kēndriti - u velikoj žeđi brzo piti tekućinu; *Dobro kendri! Polako, ne kendri tako.*

kēpčija - polukuglasta posuda s drškom koja služi za prelijevanje vode (i kevcija)

kērep - malo plovilo u obliku slova v, napravljeno od savitljive trske iz Kerke za sigurnost u plivanju jedne osobe; uz pomoć kerepa dječaci su plivali do dubavičke obale

kērepiti - mlatiti, tući koga; *Pošteno ga j' iskerepija, pamtit' će dobro!*

kertāj - natrag, okret, vraćanje; *Došli smo mi sve do gornji' Torina; traži tamo, traži amo, ništa, i onda – kertaj.*

Kēvāri - 1. Gornji Bristani 2. mješ-tani Gornjih Bristana; tako ih nazivaju mješ-tani Donjih Bristana jer su se nekadašnji Kevari kevali; i danas kažu: *Otiša' j' u Kevare. Idem u Kevare.*

kīnj - muka, rad, trud; Čovik ne računa svoj kinj.

kīš - ostaci jalovine, šljaka, iz nekadašnjeg rudnika mrkog ugljena u Širitovcima, i danas su vidljivi u hrpama

kōc - izraz vabljenja jaradi i koga;

ponavlja se više puta (katkad se dodaje i riječ malo); *Koč, malo, koč, koč!*; nadimak Koče **konjārti** biti zauzet konjima; obrađivati oranice i prevoziti konjskom zapregom; *Nije njemu mrsko konjartiti, lakše mu je to nego šta drugo.*

košūmati - jesti, probravljati; *Nije mu ništa; dobro košuma.*

kovrljāk - podložak, nekadašnji podmetak ispod djevojačkog rupca ili kape te ispod okruge; *Oj, Jelena, kćeri moja jedna, 'ko to s tobom ovce povraćaše? – To je, majko, drugarica moja. – Kad je ona drugarica tvoja, a šta će joj kovrljak na glavi? – Nije, majko, kovrljak na glavi već su ono guste pletenice. (sačuvan izvadak usmene predaje iz pjesme o lije-poj Jeleni); u svojoj pripovijeci Pusinica I. Meštrović navodi da je lijepa Miljev-čanka Manduša imala lijep kovrljak*

krēsača - sječivo za drva u obliku izdužena upitnika, pogodno za sječū tan-kih grana; među pjesmama pošalicama u narodnom kolu kod crkve čula se i pje-sma u kojoj se spominje i kresača: *Ja ču svoju svekrvu pomladit' – kad joj dođem, ne će ništa radit'. Kad budemo mi išle u drva, ja ču zadnja, a ona će prva. Njoj sikira, a meni kresača: da vidimo koja će bit' jača. ...*

kulēcati - 1. galopirati poskakujući na magarcu ili konju 2. poskakivati, trčati poskakujući s noge na nogu

kvārtoč - metalni lončić za piće za-premnine do litre i pol

lābra - komad kruha, mesa, pršuta ili slanine; *Nemoj pršut rizat' na vel'ke komade, nego 'nako na labrice, da se mogu više puta mašit'.*

lāckniti - opomenuti svinju udarcem šibom; *Lackni de je malo.*

lāpat - 1. dio čega, komad 2. dronjak, zakrpa; *Bi l' i ja moga dobit' lapat kruva?! Vise na njemu sami lapti, ne mo'š od jada gledat'.*

lipōričāk - onaj koji je ljeporječiv, koji se spretno koristi riječima, najčešće u ispraznom sadržaju

lokmarāc - alkoholičar, pijanac, muškarac koji puno pije; češće se čuje kao uvećanica lokmarčina; *Ne triba o njem ni govorit', lokmarčina, eto 'ko.*

māckniti - viknuti mac s namjerom da se potjera mačka

mēra - cilj, omanji kamen, koji se, s udaljenosti od petnaestak metara, izbija kamenom pločom u igri kovčanja; na nj se i ispod njega stavlja kovani novac

mīden - koji ne izgleda zdrav; blijed, slab, slabušan, suhunjav; *Ne znam šta mu je; nikako mi se ućin' ja mīden*

mīsnī - *pejor.* neradnik, koji ne želi raditi da ne bi onečistio odjeću ili ruke; *On ti je mīsnī, ne more ti to on radit', mora se dobro paz'!*

mūjsekniti - uzvikom mujs potjerati mačku; *Mujseknī de je!*

nāčvati se - međusobno se podizati s leđa na leđa, igrati se načvalice

nagēgeriti se - nagnuti se, nakriviti se (zbog bolesti ili pod teretom); *Eno ga, ode, dobro se nagegerija. Kako se ovo nageger' lo?!*

naoīčiti se - 1. naljutiti se toliko da se to vidi na licu, namrgoditi se; *Šta s' se naoičija, koj ti je Bog!?* 2. nakriviti se

nasrōljiti - napraviti ili (po)staviti nešto loše, nespretno, nestručno; *Nasroljija ka' da nikad nije vidija kako se to meće. Šta s' to nasroljija na se!?*

natōmrčiti se - izrazom lica pokazati loše raspoloženje, ljutnju, negodovanje, nezadovoljstvo; *Natōmrčija se kada će kiša iz njeg.*

naždrāliti se - bezobrazno, upadno što promatrati; *Šta ste se tute naždrālī, kada nikad niste svita vidlī.*

nēbesan - koji je nemilosrdan, neugodan, prgav, koji često vrijeđa ljude i svetinje; *Ajme meni, nebesan li je!*

oblič - obličje; vanjšina osobe, tijelo po svom izgledu; *Po obličī je vas na čaću.*

ōblāntati - zbuniti koga, uvjeriti koga na promjenu mišljenja; *Nije se ostav' j dok ga nije oblanta.*

ōkruga - bijeli rubac za glavu koji su nosile udane žene, bošča

ōminjati se - nećkati se; odugovlačiti, oklijevati, otežati s poslom; *Čini mi se da mu se ne da, češće se omīnje.*

pāce - druga strana (tkanine), naličje; suprotno od lice

pāča - veoma uočljiva nečistoća na koži nastala kao rezultat nehigijene; *Ruke su mu iznad šaka sama pača, pitaj Boga otkada i' nije oprā'.*

palamāci - dječica, dječurlija; *Vid' ovi' palamāca, Bog im da' zdravlje.*

pāpoljak - komadić, mali ostatak ne-čega; *Sve su poili; njemu nisu ostav' li ni papoljka.*

pēsliti - nepotrebno dulje boraviti na kojem mjestu, besposličiti; *Eno ga pēslī ispriđ ducana čelo popodne.*

pičōna - duguljasta uska aluminijska zdjelica s drškom iz koje se pila voda

pīljālica - dječja igra piljima, kamen-čićima, oblicima

plēja - tanki dio, pršuta, slanine; ploška

podumintati - napraviti osnovu, temelj; *Tribalo j' to bolje podumintat' pa ne bi vlaš' lo.*

póle - pauk; nadimak Pole
pogrmušić - pejor. dijete rođeno prije od devet mjeseci od vjenčanja roditelja
pöidan - koji voli jesti, koji uživa u jelu; *S ovim mladim je lako, on je poidan, al' sa starijim je muka –što god spremiš, ništa mu ne valja.*

pömilovac - jedna od kamenih ploča u igri davalici

pös - uzvik kojim se vabi krava ili tele; *Pos, téla! Pos, kráva!*; rugalica cmizdravu djetetu: *Pos, kráva, u grmu ti glava!*

potprégalo - pojas ispod konjskog ili magarećeg trbuha koji učvršćuje samar ili sedlo, čiji je sastavni dio; poprug
potrukšice - kućne potrepštine; sitnice *Ne znam u što sam tol'ki novac potroš'la; kup'la sam samo nikol'ko potrukšica.*

pribrđiti - nadvladati, potisnuti, prežaliti, zatomiti; *Ne mislim ja o tom više, davno sam to pribrd'la.*

prigòdištiti - trajati dulje od godine dana, imati dulji rok trajanja (odnosi se na hranu, namirnice); *Ne valja da gra' prigodišti, čudo otvrdne.*

pribrzdati - pljusnuti, „dati priko ruke”, snažno koga udariti po licu, ustima; najčešće se kazuje u prijetnji; *Bolje t' je da mučiš, jer bi' t' moga' jednu pribzdat'!*

príodalica - osoba koja ne može duže boraviti na jednom mjestu, koja često hoda selom; *Ide od kuće do kuće, ki svaka priodal'ca; sad jätamo, sad jätamo!*

pripleska - onaj koji se glupira, glupan, nitkov, pametnjaković; *Ma, ne triba o njem ni govorit', ki o svakoj pripleski.*

príub - otprilike, približno; u značenju da se što s čim uspoređuje; *Ma kakvi, nije ni u priubu bilo grožda ka' lani.*

probreušiti - probušiti, prokinuti, prošupljiti, provrtjeti; *Ako ga još samo je mput uv'atim di ne triba, probreušit' ću mu uši.*

prošukančina - mlada osoba koja je izrasla, koja se protegnula; *Vid' šta ona prošukančina radi.*

próundati - izgubiti mjeru u trošenju čega, neracionalno potrošiti, potratiti, rasprčkati; *Sve bi on prounda, i čaću bi da more.*

prúsalica - lijenčina, neradnik; skitnica; onaj koji često prolazi selom s namjerom da zastane, da se komu pridruži u razgovoru; *Šta radi?! – Ništa, ki svaka prúsalica.*

rájta - krivina, okuka, zavoj; *Izletija j' na onoj vel' koj rajti kraj guvna.*

regniti - kazati, progovoriti, reći; *Ne smi' regnit' od njega. Samo regni pa ćeš vid' šta će ti bit'.*

rendíratí - dovesti koga u red prijetnjom, zapovjednim tonom ili udaranjem; *Dobro i' rendira.*

ròglov - samovoljan, svojeglav, svojevoljan, tvrdoglav; *Roglov li je, na koga li je?!*

rusméljina - dronjak, prnja; dotrajala, iznošena odjeća; *Nosi rusméljine na sebi ka' da j' najveća sirotinja.*

satàrluk - napor; naporan, težak i velik fizički posao; *Ma pušti me, to j' satrluk.*

sàtítí - previše se udebljati; *Evo 'vaki je; vas je satija.*

sèdmina - karmine; gozba u čast, za dušu, pokojnika nakon sprovoda; nekad se odvijala isključivo u pokojnikovoj kući ili dvorištu, a danas je to domjenak, često u gostionici ili restoranu

sèkati - poticati volove i zapovijedati im za vrijeme oranja

silomànit - 1. grub, neotesan, sirov, snažan 2. silno mahnit; *Ma, silomanit da te Bog sačuva od njeg!*

sitnája - niska, omalena osoba; *Nije baš naresta', osta j' sitnaja.*

sjúžítí - podgrijati (jelo), učiniti toplijim; Čekaj da se malo sjuži, samo da led umre.

skeúrati se - previše se udebljati, raširiti se (naročito žena u trudnoći); *Sva se skeurala, baš prikoviše.*

skljáčiti se - ozepti, promrznuti, skupiti se od hladnoće; prsti na rukama skljače se, skupe od hladnoće; djeci su, najčešće uz plač, najviše babe i majke puhale u prste ili ih grijale uz vatru; *Biž' u kuću, moj sinko, prsti su ti se skljačili, a ti 'očeš još bit' vanka.*

skeópolica - mlada sestra poslije udaje njezine starije sestre; naime, bio je običaj da je redosljed udaje sestara prema redosljedu njihova rođenja; *Sad je na tebi red, sad si ti skeópoli'ca.*

smiljati - izgledom podsjećati na koga ili što, nalikovati komu ili čemu, sličiti; *Kad je 'nako gledam, meni se čini da najviše smilja na stariju joj tetu.*

sólup - produženi dio kose pružen niz lice pokraj uha; zalizak, zuluš; *Tribalo bi ga dobro povuč' za solupe da se malo opameti.*

svòjtati se - njegovati, održavati i prihvaćati rodbinske odnose; *Oni se svojtaju, drže jedni do drugi'.*

šántaler - poluga na bravi s vanjske

strane vrata kojom se pritiskom palca podiže zatvarač s unutarnje strane

šelengrcati se - međusobno se zadirkivati, zasmijavati se (načesće o djeci); *Vidi i' kako se lipo šalengrcaju.*

šènj - pamet, razum; *Da j' imala i zere šenja, ne bi to rad'la.*

šèstítí se - poznavati što, razumjeti se u što, biti vješt u čemu; *Ne triba govorit'; dobro se on u to šesti.*

šèšula - jedna od dviju posuda na stolnoj vagi; služi i, primjerice, za grabljenje brašna u mlinicama ili izbacivanje vode iz brodica; ispolac

šèvāl - kauč; krevet za jednu osobu; riječ se najčešće čula kao umanjena ševaljić

ševàrica - skromna kamena kućica, potleušica, s krovom pokrivenim ševarom; danas vidljiva samo na rijetkim slikama

šínik - mjera za žito, sadrži deset varičaka

škriľjka - kriška kruha (rjeđe), mesa ili slanina

škùdela - limeni lončić, zdjelica za vodu ili vino

škùkucija - mršav i niskoga rasta, sitan, žgolvav. *Vidi ga; skupija se u se ki škukucija.*

šljàrica - dio tijela magarca koji pokriva samar (riječ korištena samo u Bogatićima?!)

šòdati - izbjegavati obveze, izmolvati se; prigovarati, zanovijetati (o djeci); *Ne ćeš ti meni šodati samo tako; umir' t' ćeš se ti.*

štròljuga - jedno od dvaju donjih drvaca u postavljanju kamenih ploča za hvatanje ptica

štùrmati - baciti se svim silama na koga ili na što; napasti, nasmuti, navaliti; *Ne boji se taj; šturma' bi na svakoga.*

štùva - mala uska peč koja služi samo za grijanje drvom ili ugljenom

šúbra - pluteni čep; umjesto pluta često se koristio dio šuvele

šúdār - platnena ili svilena tkanina koje su nosile preko glave i nekadašnje mljevačke djevojke; marama, rubac

šùndrati - istrošiti, potrgati; rasklimati, uništiti, urušiti; *To j' sve šundrano, nema od tog ništa.*

tàmbuč - veća limena posuda (do dvadesetak litara) u kojoj se najčešće držala mast ili ulje; *Ima glavu ki tambuč.*

trànda - naoko sitan posao, ali iziskuje puno strpljenja i vremena ((npr. bakalar od početka pripreme do tanjura)

tríľuč - uzvik kojim se razlučuju janjci od ovaca ili pridošlice iz drugog stada

túšniti - 1. uzvikom tuš potjerati psa; *Tušni de ga!* 2. gurnuti, skriti, dati nešto kriomice (pod travu, u džep, u ruku); *Tušni pod travu da ti ni'ko na vidi.*

ùdèncija - hitnja, preša, žurba; nešto što se mora izvršiti; *Sidi, di ćeš; napraviti ćeš, nije udencija!*

ugolúžati se - upuštati se u svakodnevnu naoko nekorisnu, ali privlačnu, aktivnost; zabavljati se čime; *Aj, moj sinko, šta će ti to; šta s' se u to ugoľuža!?*

ukíćiti se - namjerno ostati koji trenutak nepokretan, kao ukočen; zamisliti se; *Ajde, šta s' se ukíćija se ki krićko tele!*

usíćiti se - ne micati se s jednog mjesta (zbog ljutnje, tereta ili zamišljenosti), uknuti se; *Šta ti je, šta s' se usíćija?!*

usívati se - dirati u što, miješati se, pačati se; *Usiva se u svašta, di triba i di ne triba.*

uskínjiti - 1. rasrditi se, razbjesniti se; *Bilo j' sve u meni uskinj' lo, a mora' sam primučat'!* 2. početi kipjeti; uskipjeti: Čim uskinji, skini s vatre.

ùsvista - ženska osoba koja ostaje dugo u svijesti ljudi po čemu lošem, o kojoj će govoriti sljedeći naraštaji; tako najčešće govore majke kćerima kada ih upozoravaju na njihove loše postupke; *Srami se, šta radiš, zar 'očeš ostat' za usvistu?!*

utàšèliti - napraviti kvalitetno, urediti; veoma je dugo prisutna izreka, šala, da će se što *utašèliti ki Đuka dropčić*; navodno je neka Đuka iz Bukovice stavila

kuhati neoprani janjeći drob i tako ga je utašèlila

utùrućiti - nespretno obaviti, pospremiti što bez reda; smandrľjati; *Kako s' to uturuć'ja košľu u gaće?!*

ùverćiti - 1. shvatiti, naučiti, zapamtiti; *Uči on, al' ne more brzo uverćit' pa se muči, triba ponavľjat'.* 2. uputiti se u posao, usvojiti vještinu stečenu vježbanjem, npr. vožnju biciklom; *Dobro j' uverćila, more sama vozit', ne triba je držat'.*

ùzjedín - zajedno, jedno s drugim, sve skupa, usputno (kupiti, obaviti, pogledati); *To ćemo obedit' uzjedín kad se budemo vraćali.*

vèntati - dosadivati, izmišľjati, zahtijevati (o djeci); *Umir' se više; šta vaik ventas?!*

vòdati se - ljubovati, kao zaljubljen par dati do znanja javnosti, zabavľjati se; *Vodaju se već više od dvi' god' ne, a šta će od tog bit', Bog zna.*

vòršèš - akontacija; predujam, novac primljen unaprijed u ime plaće

vràćica - ukosnica

vrànculja - ona koja je zaražena spolnom bolešću; *To j' vrànculja, moj sinko, triba bižat' dalje od nje.*

vrègula - fregula, odrezan ili otkinut komad kruha, pršuta, slanina, sira i sl.

vríšetan - kojemu sve smeta, koji brzo zaplače i uvrijedi se, osjetljiv; *Kako j' vríšetan, ne smi mu se ništa reć'!*

vùšta - velika limena bačva zapremnine oko dva hektolitara; najčešće se koristi za razrjeđivanje modre galice u pripremi za prskanje vinove loze

zabalùketítí - zacvrnjeti se od prekomjerna pića; *Dobro j' zabaluketija!*

zadójmítí se - kratko razgovarati o komu ili o čemu, dotaknuti ili spomenuti koga ili što u razgovoru; *Baš smo se i mi malo prija o tom zadojmili.*

zajúnití - vrdoglavlo nastojati učiniti ono što je zamišľjeno; ne mijenjati mišľljenje bez obzira na njegovu valjanost; *Kad zajune, taj majci ne popušta!*

zakúkati se - zaostati u rastu (biljka, čovjek, životinja); za žito bi se, primjerice, reklo: *Zakúkalo se, nije mišu ni do kol'na.*

zála - pričuva, zalih; *Gotovo, nema više ništa u zali.*

zálamač - veliki komad, komadina; *Uzeja j' pravi zalamáč i krava i slanina.*

zálánítí - neočekivano osjetiti trenutnu naglu pojavu vatre, vjetra ili vrućine te potiskivanje zraka brzim prolaskom automobila; *Zalanija me vitar, umalo nisam pala.*

zalengrávati - zadirkivati; izazivati na smijeh ili igru. Čim ga malo zalengravaš, puca od smija.

zamaríjati se - iznenada, naglo, naprasito otići; *Zamarija se, 'ko sam-ja sam, ne vidi nikog oko sebe.*

zànugľina - oveći otvoreni prostor iza ugla, zida; *Ima tamo dosta one zànugľine.*

zapàratina - brazgotina, ogrebotina; veoma vidljiv trag mehaničke ozľjede kože

zapúsàtítí - dobiti brkove u dobi sazrijevanja; *Zapusat' ja ki miš.*

zdebànde - na stranu, sa strane (dobiti što); *Lakše j' kad ćeljade dobije štogod zdebande.*

zgrúšítí - učiniti toplijim, ugrijati koga ili što; *Pričekaj malo da metnem na špaker da se samo zgruši. Dođi, dušo, materi da se malo zgrušiš.*

žàbàri - 1. Donji Bristani 2. mještani Donjih Bristana; tako ih, u šali, nazivaju mještani Gornjih Bristana jer love i jedu žabe

žbàlati se - smesti se, izgubiti prisebnost; zbuniti se; *Žbalala sam se sasvim, ne znam više ni di mi je šta.*

žmàk - prepoznatljiv, ugodan, okus jela; *Juće' sam ga poija, a i sad imam onaj žmak u ustim'.*

Josip Pilić

KUU "Miljevci" u 2018. godinu krenula je proljetnim nastupom u Hrvatskom zagorju gdje je nastupila 21. travnja na Festivalu folkloru u Trnovcu Bartolovečkom u prigodi proslave dana njihove općine. U sportskoj dvorani u mjestu Trnovec, nedaleko od Varaždina, uz našu udrugu nastupilo je i vinkovačko kulturno umjetničko društvo "Šumarija" koje je izvelo poznate slavenske pjesme i plesove drmeš i bečarac, a cjelovečernjim programom od devet koreografija pred Društvom hrvatskih koreografa predstavio se domaći KUD "MAK" koji je ovom prigodom stekao status folklornotamburaškog ansambla. Prepuno gledalište u dvorani sjajno je prihvatilo izvedbe sva tri KUD-a na ovoj vrlo lijepoj večeri folkloru. Prije samog večernjeg programa u Trnovcu, članovi našeg folklornog društva iskoristili su prigodu te su u proputovanju hodočastili u marijansko svetište Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici. Po vrlo lijepom sunčanom vremenu pomolili smo se u crkvi a nakon toga molila se krunica na postajama križnog puta u Mariji Bistrici.

10. Sajam agroturizma u Skradinu

Svake godine održava se proljetni Sajam agroturizma naše županije u Skradinu. Tako je i ove godine od 30. 4. - 1. 5. 2018. godine održan 10. jubilarni Sajam agroturizma u organizaciji Šibensko-kninske županije, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede i partnerstvom Zagrebačke županije. Na sajmu je sudjelovalo čak pedeset i šest izlagača iz naše županije te šesnaest izlagača iz ostalih dijelova Lijepe Naše. Sajam je bio iznimno dobro posjećen, a moglo se uživati u raznim suhomesnatim delicijama: od pršuta, kobasica, pancete, kulena do raznih alkoholnih i bezalkoholnih pića, rukotvorina itd. Čast sudjelovanja na ovom značajnom sajmu pripala je i članovima naše udruge

Miljevačka baštinska kultura predstavljena diljem Lijepe Naše

koji su 1. svibnja u udarnom terminu prikazali miljevačke narodne običaje kroz pjesmu i plesove, na oduševljenje mnoštva posjetilaca Sajma.

12. Županijska smotra folkloru u Šibeniku

U svibnju mjesecu tradicionalno se održava manifestacija tradicijske baštine Šibensko-kninske županije. Tako je i ove godine 12. svibnja upriličena 12. Smotra izvornog folkloru

"Šibeniče ti si stina" koja se održavala na trgu ispred veebne,

svjetski znamenite Šibenske katedrale. Na smotri je sudjelovalo šesnaest najznačajnijih udruga jadranske i dinarske zone, među kojima i naša KUU "Miljevci" te gostujuća društva KUD "Turanj" iz Karlovca i slavonsko društvo KUD "Luka Ilić Oriovčanin" iz Oriovca. Smotra je obilovala bogatstvom i raznolikošću folklornog izričaja iz svih dijelova naše županije, a pjesma i ples odjekivali su Šibenikom. Za svoj briljantan nastup KUU "Miljevci" nagrađena je dugotrajnim pljeskom nazočnog gledateljstva. Sjajan nastup naše

udruge prepoznalo je i prosudbeno povjerenstvo koje je odlučilo da ona i predstavlja našu županiju na državnoj smotri folkloru, 52. Đakovačkim vezovima, od 7.- 8. srpnja 2018. u Đakovu.

15. Miljevačke užance

Ovo je godina u kojoj su Miljevci obilježili 26. obljetnicu oslobođenja u Domovinskom ratu.

Prigodom ove, za miljevačane najznačajnije, obljetnice, 16. lipnja održane su 15. jubilarne "Miljevačke užance" na kojima su nastupili: "Miljevački tići", odrasli

članovi KUU-e "Miljevci", zatim KUD "MAK" iz Trnovca, KUD "Dubrava kod Šibenika" te KUD "Ante Zanimović" iz Kaštel Kambelovca. Čast da otvore ove jubilarne 15. "Miljevačke užance" i ovaj je put pripala našim najmlađima - "Miljevačkim tićima" koji su prisutno gledateljstvo oduševili svojim nastupom. Potom je uslijedio nastup odraslih članova naše udruge koji su i ovaj put sjajno predstavili bogatstvo miljevačke tradicijske kulture. Posebnu atrakciju svojim nastupom pružilo nam je gostujuće društvo KUD

"MAK" iz Trnovca koje je izvelo dvije koreografije: "Jankić je dojahal" i "Špelancije na zbelskom dolu", gdje su prikazali bogatstvo pjesme i plesova Hrvatskog zagorja. Nakon njih nastupili su i članovi KUD-a

"Dubrava kod Šibenika" koji su izveli "Pisme i igranje kola dubravskog kraja". Vrlo lijep i dojmljiv nastup uz mandolinu pratnju izveli su članovi KUD-a "Ante Zanimović" iz Kaštel Kambelovca koji su zaplesali "Kaštelansku narodnu četvorku". 15. "Miljevačke užance" na sjajan način zatvorila je plesna skupina KUU-e "Miljevci" koja je fantastično otplesala koreografiju "Geni, geni kameni" uz oduševljenje i buran pljesak nazočnog gledateljstva.

52. Đakovački vezovi

S osobitim zadovoljstvom i ponosom valja istaknuti nastup naše udruge na 52. Đakovačkim vezovima. Naime, odlukom prosudbenog povjerenstva Županijske smotre u Šibeniku odlučeno je da našu županiju ove godine, na jednoj od najvećih državnih smotri, 52. Đakovačkim vezovima, od 7.- 8. srpnja, predstavlja KUU "Miljevci". Članovi naše udruge ugošćeni su u mjestu Đurdanci, gdje smo bili smješteni kod naših domaćina iz KUD-a "Slavonija". U dvodnevnom gostovanju u Đakovu svoj prvi nastup Udruga je izvela u subotu 7. srpnja u popodnevnom satima u Strossmayerovu parku gdje je nastupilo dvadesetak folklornih društava. Posebno svečano bilo je u nedjelju 8. srpnja kada je uz izravan prijenos na HTV-u upriličena svečana povorka svih sudionika 52. Đakovačkih vezova. U svečanoj povorci sudjelovalo je šezdeset i dva folklorna društva iz svih dijelova

Lijepe Naše i inozemstva. Po lijepom sunčanom vremenu uz mnoštvo građana Đakova odjekivale su gradom pjesme svih sudionika, uz posebno predstavljanje svakog folklornog društva

ispred znamenite Đakovačke katedrale. Nakon svečane povorke, naša udruga se još jednom u posljedopodnevnom satima predstavila đakovačkoj publici svojim nastupom u Strossmayerovom parku gdje su izveli "Pisme i kola miljevačkog kraja".

Nastupi u Kijevu i Gospiću

Potom su u srpnju mjesecu uslijedila još dva nastupa naše udruge. Tako je 14. srpnja u organizaciji KUD-a "Dinara" u Kijevu, povodom Dana općine Kijevo i svetkovine Gospe od Karmela, održana Večer folklor - Dinaridi 2018. Uz domaćina KUD "Dinara" publici se predstavilo i naše folklorno društvo "Miljevci" i još nekoliko društava iz Sinja, Hrvaca i Trilja te sviračima na tradicijskim glazbalima. KUU "Miljevci" se ove godine 22. srpnja predstavila u Lici gdje je svojim nastupom uveličala proslavu Dana grada Gospića.

Na središnjem gradskom trgu nastupili su: Gradski zbor grada Gospića, FA "Dr. Ante Starčević" iz Gospića, HKUD "Široka Kula" iz Široke Kule i naša udruga koja se predstavila miljevačkim pjesmama i narodnim običajima. Večernji folklori program na središnjem gradskom trgu popratilo je više stotina građana, a u zabavnom dijelu programa nastupila je poznata estradna pjevačica Danijela Martinović. Veselje i zabava potrajala je do dugo u noć.

7. Festival ojkavice - Miljevci 2018

Festival je održan 11. kolovoza u dvorištu O.Š. "Stjepan Radić" u Drinovcima pod pokroviteljstvom Grada Drniša. Organizator festivala ovoga puta bio je Miljevački Sabor, dok su suorganizatori bili KUU "Miljevci", ŠRD "Miljevci" te Župa Imena Isusova. Medijski pokrovitelji bili su: Radio Drniš, Slobodna Dalmacija i Šibenski list. Na Festivalu koji je i ove godine privukao pozornost brojnog gledateljstva nastupilo je osam

pjevačkih skupina: KUD "Branimir 888" - Muć, KUD "Dinara" - Kijevo, KUU "Milan Begović" - Vrlika, KUD "Promina" - Oklaj, KUD "Srce zagore" - Kaštela, Muška pjevačka skupina - Župa Kljaci, KUD "Naši korijeni" - Kljaci te domaća pjevačka skupina iz KUU-e "Miljevci". Moglo se doista uživati u pjesmama izvođača, a bio je tu širok repertoar - od šaljivih, domoljubnih pa sve do ljubavnih napjeva kojima su momci u neka davna vremena udvarali curama. Posebno valja istaknuti nastup mladog sedamnaestogodišnjeg miljevačkog diplača Anđelka Perišića koji je oduševio publiku. Na sjajan način nam se po prvi put u voditeljskoj ulozi predstavila naša miljevačka Antonija Vata-vuk. Nakon dodjele prigodnih zahvalnica i završetka Festivala nastavilo se druženje svih sudionika uz prigodni domjenak u župnom dvorištu.

5. Međunarodni festival pršuta - Drniš 2018

U organizaciji Grada Drniša i Udruge proizvođača drniškog pršuta, a pod pokroviteljstvom Ministarstva poljoprivrede, na središnjem gradskom trgu, Poljani u Drnišu održan je 18.-19. kolovoza dvodnevni peti Međunarodni festival pršuta koji je okupio više od sedamdeset izlagača - pršutara, a izlagani su i mnogi drugi proizvodi kao što su: sir, vino, med te mnogobrojne druge delicije vrijednih proizvođača. U bogatom dvodnevnom programu priređene su brojne radionice, služene su gastronomske delicije za posjetitelje festivala, predstavljeni su turistički potencijali šireg drniškog područja. U kulturno-zabavnom programu nastupili su brojni domaći izvođači: Gradski zbor "Neuma" Drniš, Gradski puhački orkestar Drniš, KUD "Sv. Ilija Kljaci", kantautor Ante Skelin, klapa "Drniš", Tamburaški orkestar "Krstu Odak" - Drniš, pjesnik Frane Bilić te nezaobilazna KUU

"Miljevci" čiji nastup je prethodio cjelovečernjem koncertu popularnog splitskog pjevača Gorana Karana. Naposljetku, možemo ustvrditi da je Festival opravdao očekivanja više tisuća posjetitelja te tako predstavio robnu marku - drniški pršut koji je kao takav prepoznat i izvan granica naše domovine.

U Kaštelima najljepša Miljevačanka

Završni nastupi KUU-e "Miljevci" u 2018. godini uslijedili su 25. kolovoza u Kaštel Starom. U okviru "Kaštelanskog kulturnog ljeta" - 2018, priređena je večer folklor pod nazivom "Zagora Kaštelima" na kojoj su nastupile najznačajnije i najpoznatije folklorne skupine s područja Dalmatinske zagore. Svojim nastupom ovaj program je uveličala i naša udruga.

U posebnoj dijelu programa stručni žiri birao je i najljepšu djevojku iz svih KUD-ova koji su nastupili. S posebnim zadovoljstvom možemo reći da je odlukom stručnog žirija kao najljepša djevojka u narodnoj nošnji i miss ove folklorne manifestacije proglašena naša Miljevačanka Lara Bačić koja je pritom dobila i prigodan poklon.

Blagdan Gospe od Milosti

U crkvi Imena Isusova 9. rujna proslavljena je svetkovina Gospe od Milosti, zaštitnice Miljevaca. Nakon okupljanja vjernika pošlo se u procesiju oko crkve, a djevojke u miljevačkim narodnim nošnjama nosile su Gospin kip, dok je vjernički puk molio i pjevao marijanske pjesme u čast naše Nebeske Majke. Uz našeg župnika fra Ivana Vidovića, misno slavlje vrlo nadahnuto je predvodio fra Josip Repeša. Po završetku svete mise mnoštvo nazočnih popratilo je tradicionalni nastup KUU-e "Miljevci" na gusteri, gdje su izvedena kola i pjesme Miljevaca kao u neka davna vremena, želeći na taj način otrgnuti od zaborava naše običaje.

Drago Bačić, voditelj Kulturno-umjetničke udruge Miljevci

SPORT

Miljevački sportski susreti 2018.

Povodom obilježavanja 26. obljetnice oslobođenja Miljevaca u Domovinskom ratu održan je tradicionalni malonogometni turnir veterana. Treće mjesto

osvojila je ekipa Promine, drugo mjesto veterani Miljevaca, a titulu pobjednika odnijeli su veterani Knina. Najbolji igrač turnira je Bartula Golub, a najbolji golman je

Zdenko Fir. U turniru balota treće mjesto osvojili su Miljevci 2, drugo mjesto Promina, a pobjednici su Miljevci 1.

'OD GOSPE DO GOSPE' - MLADI

U finalu ovogodišnjeg prvenstva miljevačkih sela održanog 14.8.2018. treće mjesto osvojila je ekipa Kaočina, drugo mjesto pripalo je ekipi Bogatića, a prvo mjesto ponovo je osvojila ekipa Širitovaca. Najbolji strijelac turnira je Ivan Lovrić (pok. Ante), a najbolji golman je Antonio Rezić.

I.	II.	III.
ŠIRITOVCI	BOGATIĆI	KAOČINE
Mario Lovrić	Mario Galić	Zvonimir Kulušić
Nikola Vranjković	Ante Galić	Krešo Vlaić
Petar Lovrić	Šime Galić	Ivan Vlaić
Filip Lovrić	Ante Galić	Ivan Pavao Vlaić
Marko Ercegovac	Mario Galić	Roko Vlaić
Ivan Lovrić	Šime Mazalin	Ante Ivić
Luka Ercegovac	Mislav Duילו	Tomislav Malenica
Domagoj Lovrić	Tomislav Galić	Toni Ivić
Luka Lovrić	Josip Galić	Dominik Malenica
Ivan Lovrić	Marko Mandušić	Antonio Bumbak
Marko Vranjković	Ante Brajković	Antonio Rezić
Marko Lovrić		
Antonio Ivkić		

'OD GOSPE DO GOSPE' - VETERANI

Prvo mjesto osvojili su veterani Ključa, drugo mjesto osvojili su veterani Kaočina, treće mjesto osvojila je ekipa Širitovaca. Najbolji strijelac je Mirko Kulušić, a najbolji golman Slavko Dželalija.

I. KLJUČ	II. KAOČINE	III. ŠIRITOVCI
Josip Dželalija	Milenko Vlaić	Ante Vranjković
Slave Dželalija	Ante Bašić	Ivan Vranjković
Robert Kulušić	Željko Bašić	Zdravko Lovrić
Ante Malenica	Ivica Bašić	Ivica Lovrić
Ivan Kulušić	Nediljko Bašić	Marko Bubalo
Marko Kulušić	Frane Ivić	Željko Lovrić
Mirko Kulušić	Ante Kulušić	Joško Vranjković
	Ante Kulušić Čkaro	Nino Grabić
	Zlatko Kulušić	
	Josip Kulušić	
	Ante Lovrić	
	Željko Kulušić	

KARTE

Drugo mjesto u kartama osvojili su Zoran Kozić i Ivica Bačić, a pobjednici su Ivica Lovrić i Ivica Vranjković.

ŠIJAVICA

Drugo mjesto u šijavici osvojili su Josip Puljić i Željko Stojanović, a pobjednici su Mile Galić i Zdravko Galić.

BALOTE

Treće mjesto u balotama osvojila je ekipa Širitovaca (Vranjković Milan, Petar Vataavuk i Ivan Lovrić), drugo mjesto osvojila je ekipa Ključa (Josip Dželalija, Jure Dželalija i Anđelko Malenica), pobjednici u balotama su Drinovci 2 (Tomislav Malenica, Ivica Bačić Dude i Stipe Ivić)

PRVACI DOSADAŠNJIH TURNIRA:

2005. Kaočine
2006. Kaočine
2007. Brištani
2008. Bogatići
2009. Bogatići
2010. Ključ
2011. Širitovci
2012. Karalići

2013. Karalići
2014. Karalići
2015. Širitovci
2015. Širitovci
2016. Širitovci
2017. Širitovci
2018. Širitovci

REVIJALNI NOGOMETNI SUSRET DJECE

Nakon određenog niza godina dječaci s Miljevaca su ponovo odigrali revijalni susret na turniru "Od Gospe do Gospe". Odigrala se utakmica između Drinovaca/Ključa i Širitovaca/Karalića, s rezultatom 4:6.

Drinovci/Ključ:

Ante Malenica, Roko Vataavuk, Dominik Malenica, Krno Kulušić, Ivan Dželalija, Šimun Dželalija, Karlo Malenica, Bartol Blažanović.

Širitovci/Karalići:

Marko Lovrić, Tomislav Grabić, Ante Vranjković, Domagoj Vataavuk, Ivan Vranjković, Petar Pulić, Nikola Vataavuk, Karlo Vranjković, Duje Vranjković, Marko Vataavuk.

REVIJALNI NOGOMETNI SUSRET ŽENA

Održan je tradicionalni revijalni nogometni susret žena.

Prvu utakmicu odigrale su Miljevanke: Maja Vataavuk, Irena Pulić, Antonija Vataavuk, Marija Puljić, Marijeta Kulušić, Josipa Puljić, Marija Galić, Kristina Stojanović, Nina Nakić, Lucija Aleksić

i Drnišanke: Anamaria Slipčević, Lucija Tošić, Kristina Ramljak, Lucija Bronić, Anamarija Čoraš, Dijana Čoraš, s rezultatom 4:3 za Drniš.

Drugu utakmicu odigrale su ekipe Miljevaca 1: Josipa Bačić, Anđela Pilić, Marijeta Kulušić, Marija Puljić, Antonija Vataavuk, Dijana Čoraš, i Miljevaca 2: Maja Bačić, Irena Pulić, Maja Vataavuk, Josipa Puljić, Nina Begonja, Josipa Kulušić, s rezultatom 4:3 za Miljevce 2. Antonija Vataavuk

Otac i sin

Baričetan Božić i Nova godina

Otac i sin krsti se nacija

Prošaranog brka isto takve kose

Majke Kate i od čaće Jose

Čaća sina sa mandelom gura

Hajde sine na prelo kod cura

Kad je lipo ajde sine krči

Kad je ružno ti za curom trči

Pa se cure starije uvati

Da te s mladom uči ljubovati

Ženit ću se i uzet ću curu

Učit ću je igrati na muru

Ko donese meni štogod dote

Učit ću je igrat na balote.

Lipo vas pozdravlja

Ante Kulušić

Kulušići, 9. studenog 2018.

Zvuci

Odakle ti zvuci dolaze

Što pokraj moga doma prolaze?

Je li to glas stare majke

Što mi priča svoje bajke;

Jesu li to koraci oca moga

Što dolaze umorni s polja?

Je li to plač djeteta vrući

Što u duši mojoj čući;

Tko to dolazi, kamo ide

Da li da pođem s njime?!

Jesmo li se već davno sreli

U mnoštvu ljudi, u onoj vrevi;

Jesmo li se mimoišli bili

Jer su mi puti bili krivi?

Jesu li ptice glasno pjevale

Dok su dolazak Tvoj gledale;

Jesu li munje jako sijevale

Jer su nadu u Tebe ulijevale?

Jesam li te prepoznala

Dok su zvona Tvoje Ime slavila;

Jesam li među Tvojim „simenom“

O Ime nad svakim imenom...?!

Blaženka Lovrić

Dragi naši Miljevčani po cijelom svijetu!

Ljubimo jedni druge kao što Krist ljubi nas. Budimo jedno srce, jedna duša, svima će nam biti lakše i ljepše. Bogu hvala, kod nas na Miljevcima imamo župni Caritas koji brine o našim župljanima. Mjesečno dijelimo pakete s hranom najpotrebitijima, obuču i odjeću po potrebi, plaćamo račune, dajemo jednokratnu financijsku pomoć. Sudjelujemo u drniškim događanjima – kolačima i fritulama, tako prikupljamo novčanu pomoć. U lipnju ove godine sudjelovali smo na susretu svih Caritasa Šibenske biskupije s biskupom mons. Rogićem.

Rad našega Caritasu su zapazili i drugi: udruga „Žena“ iz Drniša darovala nam je lijepe vlastoručno izrađene ukrase koje smo prodavale ispred crkve; prijatelji jedne naše obitelji raspitali su se o našem radu te lijepo darovali naš Caritas.

Od srca hvala našim vrijednim članicama velikog srca koje sa zadovoljstvom služe pekući kolače i fritule posvećujući svoje vrijeme našim potrebitima.

Hvala gospođama iz drniške udruge „Žena“, obitelji N.N. (stranim državljanima), trgovačkom lancu „Djelo“, našim pekarima i svima koji su na bilo koji način pomogli radu našega Caritasu.

Dragi naši darivatelji, neka vas Gospodin čuva, blagoslovi i stostruko vam vrati za svako djelo milosrđa i ljubavi prema našim potrebitima.

Svi vi koji ste u potrebi i vi koji želite pomoći, obratite nam se, mi smo tu zbog vas. U Župi je puno starijih i nemoćnih, ako vam zatreba ortopedsko pomagalo, krevet, pele-

Ogranak Matice hrvatske u Drnišu u travnju je predstavio prvi broj svoga časopisa Drniški libar. Na predstavljanje su pozvane i članice miljevačkog župnog Caritasu.

ne i slično obratite nam se. Krist je naš život i uskrsnuće naše, tako nas uči naša vjera. Uskrsnimo i mi svi i otvorimo svoje srce potrebitima. Sretan vam Božić!

*Dobra Lovrić
voditeljica Caritasu
župe Imena Isusova*

Prikupljeno od Uskrsa ove godine:

Prodaja ispred crkve: 1165 kn
Radio pijaca, Drniš: 840 kn
Kasice Caritas: 678 kn
N.N. (strani državljanin): 1000 €
Miljevačka misa u Zagrebu, zbirka pjesama Branka Šarca 600 kn, (Poklon KUU-e "Miljevci", zbirka se još može nabaviti u Župnom Caritasu)

Kontakti:

Župni ured – 022 882 055
Dobra Lovrić – 098 934 0965
caritasmiljevci42@gmail.com
Žiro račun: Župa Imena Isusova Miljevci
napomena: za Caritas
IBAN HR8724110061120003395

Susret voditelja miljevačkog Caritasu s biskupom mons. Rogićem

'Radio pijaca', sajam običaja i tradicije drniškog kraja

KRŠTENI u 2018. godini

1. Drinovci, 03. veljače
Roko Dević Šimin
2. Širitovci, 22. travnja
Lara Vlaić Ninina
3. Drinovci, 27. svibnja
Matej Farkaš Davorov
4. Drinovci, 27. svibnja
Mila Farkaš Davorova
5. Širitovci, 22. srpnja
Roko Vlaić Markov
6. Drinovci, 5. kolovoza
Cvita Perišić Ivanova
7. Drinovci, 30. rujna
Mihovil Kulušić Josin
8. Drinovci, 29. rujna –
Ana Skelin Tomislavova
9. Širitovci, 21. listopada
Petar Puljić Antin
10. Drinovci, 8. prosinca
Rita Bosna Josipova

VJENČANI u 2018. godini

1. Širitovci, 6. siječnja
**Krešimir Samac i
Milka-Monika Lovrić**
2. Širitovci, 27. siječnja
Dario Banović i Lucija Puljić
3. Drinovci, 12. svibnja
Ivan Galić i Antonija Samac
4. Drinovci, 30. lipnja
Mate Čupić i Tina Bačić
5. Širitovci, 21. srpnja
Marko Matić i Ivana Vranjković
6. Širitovci, 25. kolovoza
**Marko Pehar i
Antonela Stojanović**
7. Širitovci, 31. kolovoza
Antonio Lovrić i Ester Bronzović
8. Drinovci, 1. rujna
Luka Bukvić i Ana Ivić
9. Drinovci, 6. listopada
Joško Knez i Anamarija Tetlo
10. Širitovci, 20. listopada
Branimir Braica i Marija Puljić
11. Drinovci, 8. prosinca –
Josip Bosna i Antica Kulušić

PREMINULI u 2018. godini

7. 12. ožujka –
Joso (Jole) Samodol u 93. g.
8. 16. ožujka – **Marija
Osojnički r. Vranjković u 87. g.**
9. 19. ožujka –
Dražan Tetlo u 60. g.
10. 07. travnja –
Jelena Vatauvuk r. Marin u 88. g.
11. 24. travnja –
Slavka Vranjković r. Duilo u 72. g.
12. 13. svibnja –
Marko Skelin u 89. g.
13. 27. svibnja –
Mijo Kulušić u 81. g.
14. 28. svibnja –
Joso Lovrić-Seper u 92. g.
15. 04. lipnja –
Ivan Galić u 79. g.
16. 07. lipnja –
Marija Lovrić r. Grabić u 87. g.
17. 03. lipnja –
Joso Skelin Bićin u 102. g.
18. 19. lipnja –
Marija Skelin r. Malenica u 82. g.
19. 27. lipnja –
Jakov Lovrić u 90. g.
20. 14. srpnja –
Marica Čakarun r. Bačić u 84. g.
21. 02. siječnja –
Vlatko Pletikosa u 79. g.
22. 26. srpnja –
Nevenka Ivić r. Zelić u 69. g.
23. 09. kolovoza –
Slavka Ivić u 83. g.
24. 17. kolovoza –
Andelka Kozic r. Samodol u 78. g.
25. 17. kolovoza –
Ante Kulušić u 84. g.
26. 25. kolovoza –
Stipe Bačić u 89. g.
27. 25. kolovoza –
Joso Samac u 64. g.
28. 26. kolovoza –
Mate Mazalin u 79. g.
29. 29. kolovoza –
Dragica Bačić r. Karan u 74. g.
30. 14. rujna –
Niko Malenica u 70. g.
31. 20. rujna –
Marko Lovrić u 86. g.
32. 01. listopada –
Ante Galić u 71. g.
33. 04. listopada –
Nikola Kulušić u 88. g.
34. 10. studenog –
Joso Vlaić u 83. g.
35. 18. studenog –
Kata Kulušić u 88. g.
36. 20. studenog –
Šime Bačić u 75. g.
37. 23. studenog –
Ivan Skelin u 62. g.

BOŽIĆNI BLAGOSLOV OBITELJI

Poštovani župljani, ovim putem želio bih vas podsjetiti na sve ono što je potrebno za blagoslov obitelji:

- obitelj na okupu
 - doček svećenika na kućnome pragu
 - upaljena božićna svijeća
 - blagoslovljena voda, grančica masline
 - križ na stolu ili na zidu pokraj stola
 - Biblija na stolu
 - ugašen televizor
- Običaj je kod nas da se kod blagoslova daje novčani doprinos za redovinu, crkvu ili Caritas. Molim vas da prilog, ako se za njega odlučite, unaprijed pripremite u posebnoj kuverti kako se ne bi remetio tijek blagoslova.

Raspored blagoslova obitelji:
Srijeda, Stipandan 26. prosinca, iza mise – Bogatići
Četvrtak, Ivandan 27. prosinca, iza mise – Brištani Donji
Petak, Mladenci 28. prosinca od 9 sati – Brištani Gornji
Subota 29. prosinca od 9 sati – Karalići
Ponedjeljak 31. prosinca od 9 sati – Širitovci
Srijeda 2. siječnja 2019. od 9 sati – Kaočine
Četvrtak 3. siječnja 2019. od 9 sati – Ključ
Petak 4. siječnja 2019. od 9 sati – Drinovci

HUMANITARNI KONCERT 'DJELUJ KROZ MENE!'

TKO? – Zbor mladih Miljevci
ŠTO? – Humanitarni božićni koncert pod geslom „Djeluj kroz mene!“, sav prihod ide za djelovanje župnog Caritasu
GDJE? – Crkva Imena Isusova u Drinovcima
KADA? – 26.12. (sv. Stjepan) u 18 sati
Svi ste pozvani da nam se pridružite i da zajedno slavimo Gospodina.

Ante (Niko) Samac
19. 2. 1939. – 26. 12. 2017.

Ima neka moć u dobrim ljudima, oni su jaki i poslije smrti. Događa se da i dalje žive, po svojim riječima i djelima, a najviše po dobroti srca.

26. prosinca navršit će se godina dana kada je naš voljeni Ante (Niko) sklopio svoje blage oči, te se njegova duša premjestila u svjetlo besmrtnosti.

Rođen u Gornjim Brijunima (od oca Ante i majke Ike), siromašnom, krtom, a istovremeno i pitoresknom kraju, već u ranoj mladosti donosi tešku odluku poput većine vršnjaka, napustiti svoje voljene Miljeve te potražiti mjesto boljeg života. Nakon vjenčanja s Milkom, r. Sunko, zajedno odlaze u Zagreb. Cijeli radni vijek, težak je radnički kruh zarađivao u OKI-u. Životni put obilovao je usponima i padovima, ipak, njegovo najveće životno postignuće bila je složna i homogena obitelj. Supruga Milka u braku je rodila dvije kćeri, Mirjanu i Vesnu.

Iza sebe ostavio je samo lijepa sjećanja te zahvalnost svih nas koji smo imali sreće biti dio njegove velike obitelji. Svjetlost vječna neka ti obasja božanske putove, a s vjerom u vječni život želimo osnažiti nadu da odlazak nije kraj puta, nego ulazak u svjetlost koja sjedinjuje.

Počivaj u miru Božjem!

*S ponosom i ljubavlju,
Tvoji najmiliji!*

Marija Skelin 1937.-2018.

Marija Skelin rođena je 1937. godine u Donjim Brijunima. Drugo je dijete, od njih četvero, oca Jandre i majke Luce Malenice. Djevojkom je radila u rudniku u Trbunju, potom se udaje za Josu Skelina i dolazi živjeti u Drinovce. Majka je pet kćeri i baka šestero unučadi. Uz majčinstvo, bavi se domaćinstvom, poljoprivredom i dugogodišnjim sezonskim radom u inozemstvu. Dvije godine po osnivanju KUU Miljevci pridružuje se čuvarima naše baštine, pjevanjem i igranjem. Ustrajno je i rado *gonila* u pjesmi, a laganim korakom igrala kolo. Zbog prenošenja miljevačke tradicijske kulture na mlađe naraštaje, KUU Miljevci joj, na proslavi 10. obljetnice svojega djelovanja, uručuje zahvalnicu. Umrula je 19. lipnja 2018. g.

KUU, koja je bila u njezinom srcu, ispratila je svoju drugaricu u narodnim nošnjama, pjesmom

Oj Marijo velika ti hvala, u našim si srcim ti ostala.

Povratak u Domovinu Joso Skelin 1917.-2018.

Tužni zборе, okupljeni ovdje oko odra pok. Jose Skelina, iskazujem iskrenu sućut sinu Marku, njegovoj obitelji, nećacima i nećakinjama i cijeloj rodbini. U ime dijaspore, gdje je pok. Joso živio i radio, obračam se ovim citatom velikog književnika i rodoljuba Antuna Gustava Matoša:

Domovini iz tuđine

...

Dan će doći, - oj, pred dušom mojom
Sinu sablje Zvonimira bljesak,
Puške bruje, barjaci vijore,
Kanda čujem topa grom i tresak!
Dan će doći! Oh i ja ću tada
Pohrliti kući hrabrom nogom,
Al' do onda - zbogom, mili dome,
Hrvatska, oj divna majko, zbogom!

Ovi Matoševi stihovi upravo proćanski vezani su uz Josin život, jer je volio domovinu Hrvatsku iznad svega,

služeći joj od 1941. do 1945 g., a od tada djelujući u Londonu za oslobođenje od jugokomunističke tiranije. Njegova i naša čežnja ostvarila se devedesetih godina zahvaljujući nacionalnoj svijesti hrvatskih bojovnika, kada smo doživjeli povratak u domovinu, ne doduše onakvu kakovu smo u emigraciji sanjali, no kakova je takova je, naša je, slobodna je i nezavisna.

Joso Skelin je uživao veliki ugled u hrvatskoj zajednici u Londonu na što mi Miljevcani možemo biti ponosni. To su mi potvrdili članovi hrvatskih društava iz Engleske.

S pok. Josom sam bio u pismenom kontaktu, a susretali smo se u Parizu kod mene i ovdje na Miljevcima.

Neka mu je hvala, čast i slava i neka počiva u miru u Hrvatskoj koju je žarko ljubio.

Marko Grabić, dopredsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa u Francuskoj Miljevci, 18. lipnja 2018.

BOŽIČNA ISPOVIJED U NAŠOJ ŽUPI

Došašće je vrijeme nade i očekivanja. Kristovo rođenje je ispunjenje svih nadanja i očekivanja. Krist je Bog mira koji svoj mir daruje svima nama. Ako smo izgubili taj duhovni mir, potražimo ga u sakramentu svete ispovijedi u nedjelju 16. prosinca u 15.30 u obje crkve.

Župne aktivnosti

Probe pjevanja: Odrasli subotom u 19 sati, mladi subotom u 18 sati.

Vjeronauk: Prvopričesnici utorkom poslije nastave.

Roditeljski sastanci za prvopričesnike: 3 puta tijekom priprave.

Caritas: Sastanak članova svake zadnje nedjelje u mjesecu u 18 sati.

Čuvari Isusova groba: Pripreme kroz korizmu.

List „Miljevci“ redovito izlazi dva puta godišnje: za Božić i za Uskrs.

Uzdržava se dobrovoljnim prilozima koji se objavljuju u listu.

Pobožnosti u župi:

Nedjeljne i blagdanske mise: Svake nedjelje i blagdana slave se dvije mise: u Drinovcima i Širitovcima u 9.30 i 11 sati.

Raspored misa pogledajte na koricama ovoga lista.

Nedjeljom u korizmi: Put križa u 10.45 u crkvi u kojoj se slavi župna misa u 11 sati.

Ostale dane misa po dogovoru i nakani vjernika.

U župnoj crkvi Imena Isusova u Drinovcima:

Petkom: Krunica i misa u 18 sati. Krunica se moli svakog petka osim kroz korizmu, kada se u isto vrijeme moli Put križa.

Svakog prvog petka u mjesecu: Pobožnost prvih petaka u čast Presvetom Srcu Isusovu u 18 sati. Prigoda za sv. ispovijed.

Svake prve subote u mjesecu: Sat klanjanja pred Presvetim Oltarskim Sakramentom u 18 sati.

Duhovne obnove (trodnevne) održavaju se za svetkovina Presvetog Imena isusova i Gospe od Milosti.

POHOD BOLESNIKA I NEMOĆNIKA

Molimo sve čiji bolesni i nemoćni žele primiti svete sakramente, da se na vrijeme jave župniku, koji će obići njihove najmilije i podijeliti im sakramente.

Župnik će bolesne i nemoćne pohoditi od 17. do 19. prosinca, od 8 sati i 30 min., prema sljedećem rasporedu:

Ponedjeljak 17. prosinca – Bogatići, Karalići i Širitovci

Utorak 18. prosinca – Kaočine i Ključ

Srijeda 19. prosinca – Brijuni i Drinovci

SPROVODI

Moli se rodbina pokojnika da odmah prijavi smrtni slučaj zbog dogovora o prikladnom vremenu za sprovod. Tek po dogovoru sa svećenikom mogu se štampati osmrtnice.

SAKRAMENTI

KRŠTENJE

Mole se roditelji da prijave svoje dijete za krštenje najkasnije 3 tjedna prije samog krštenja, koje se obavlja preko sv. mise ili u dogovoru s roditeljima.

PRVA SVETA PRIČEST

održat će se 12. svibnja 2019. godine. Ove godine priprema-mo 6 djece za taj sveti sakrament.

ISPOVIJED

Prigoda za sv. ispovijed je svake nedjelje i blagdana prije mise kao i petka prije mise u Drinovcima u 18 sati. Prigoda za božićnu ispovijed bit će 16. prosinca u 15.30 u obje crkve.

VJENČANJE

Mole se zaručnici da se prijave za vjenčanje najkasnije 3 mjeseca prije željenog datuma vjenčanja, kako bi se sve pripreme mogle obaviti u miru i bez napetosti. Tečaj priprave za brak je obavezan. Vjenčanje se obavlja preko sv. mise prema dogovoru s mladencima. Tko nije kršten na Miljevcima treba župniku donijeti krsni list župe krštenja i potvrdu matičara.

BOLESNIČKO POMAZANJE

Moli se rodbina starijih i nemoćnih da se na vrijeme jave župniku kako bi njihovi najmiliji primili sakramente po-pudbine: ispovijed, bolesničko pomazanje i pričest.

Dobrovoljni prilozi

DAROVI ZA CRKVV

Vedrana Žaja	50 €
Ivica Ivić	400 kn
Joso Skelin Bićin	70 £
Zvezdana Vlaić Grubač	50 €
Mate Malenica	400 kn
Marko Lovrić	400 kn
Tonka Vlaić ud. Ante	300 kn
Hrvoje Malenica	100 kn
Petar Bačić	100 kn
Marija Vatavuk	150 kn
Niko Kulušić	100 CAD
Drago Jurašin	100 €
Rosa Malenica	50 €
Željko Lovrić	150 kn
Ivan Lovrić	100 kn
Marko Mešić	1000 kn
Zvonko Puljić	50 €
Manda Bačić ud. Šime	100 CAD
Jakov i Vinka Skelin	100 CAD
Tomislav Lovrić	100 kn
Anka Malenica ud. Mate	200 kn
Anka Bulat Vranjković	200 CAD
Šime Vatavuk	800 kn
Ljubica Tandara	200 kn
Biserka Glavan	100 kn
Marko Grabić	100 €
Marica i Šime Badžim	50 AUD
Paško Skelin	100 kn
Jaka Odrlić	100 kn
N.N.	500 kn
Anđelka Grabić	200 kn
Danira Skelin	200 kn
Ante Bašić	200 kn
Joso Galić	200 kn
Mate i Boja Grabić	200 kn
Anka Kulušić	200 kn
Zvonimir Vlaić	300 kn
Ante Vlaić	200 kn
Obitelj Ognjan	200 kn
Neda Mudronja	50 kn
Ivan Šostera	100 kn
Ivica Vlaić	200 kn

Sunko	300 kn
Ante Višić	300 kn
Niko Višić	100 kn
Anka Blažanović	100 kn
Mirjam Čurić	300 kn
Marija Skelin	200 kn
Zdravko Lovrić	200 kn
Ljilja Galić	100 kn
Umjesto cvijeća za crkvu	
+Jole Samodol	550 kn
+Marija Lovrić	100 kn
+Mate Mazalin	1300 kn
	200 kn

ZA LIST MILJEVCI

Joško Ivić	100 kn
Marija Malenica	200 kn
Joso Skelin Bićin	30 £
Drago Pletikosa	200 kn
Petar Samac	200 kn
Č.S. Hijacinta Bačić	100 kn
Tone Džeralija	500 kn
Petar Bačić	100 kn
Ante-Tone Skelin	100 €
Rosa Lovrić	100 CAD
Šime Gverić	200 kn
Drago Jurašin	20 €
Ivica Lovrić	200 kn
Šime i Kata Malenica	100 CAD
Anka Bulat Vranjković	100 CAD
Jaka Samodol	200 kn
Marko Grabić	100 €
Šime i Anka Vranjković	200 CAD
Neda Bačić	100 CAD
Ante (Tone) Samodol	50 €
Nevenka Sokol	300 kn
Marica i Šime Badžim	100 AUD
Anka Ivić	100 kn
Slavka Deronja	100 kn
Ante Čipčić	100 kn
J.P.	200 kn
Anka Kulušić	200 kn
Ivanka Bukmir	100 kn
Željka Lovrić	200 kn

Ante Perišić	200 kn
Manda Dabelić	100 kn
Marko Bačić	200 kn
Marina Biluš	100 kn
Neda Burilo	200 kn
Branko Samodol	100 kn
Josip Šostera	200 kn
Vedran Vlaić	200 kn
Zdravko Vlaić	200 kn
Obitelj Mazalin	100 kn
Danka Ognjen	100 kn
Ivan Samodol	100 kn
Velka Josić	100 kn
Zora Kovačević	200 kn
Neda Mudronja	100 kn
Ivan Šostera	50 kn
Ante Vlaić	150 kn
Anka Dujić	50 kn
Ante Malenica	200 kn
Neda Barišić	100 kn
Nikola Čipčić	100 kn
Ante Višić	50 kn
Niko Višić	50 kn
Milka Samac	100 kn
Obitelj Starčević	200 kn
Vesna i Dubravko Kiš	100 kn
Mirjam Čurić	100 kn
Ante Kulušić	50 kn
Manda Beblo	200 kn
Ante Škeljo	100 kn
Zvonko Lovrić	100 kn

ZA KAPELICU SV. ŠIMUNA

Petar Samac p. Jose	1000 kn
Šime Škeljo	1000 kn
Jakov Bačić i partneri	2000 kn
Šime Vatavuk	500 kn
Šime Lovrić Mirkov	200 kn
Zdravko Vranjković p. Šime	300 kn
Mate Kulušić	200 kn
Ante Samac p. Jose	200 kn
Marija Vranjković p. Šime	150 kn

MILJEVCI • glasilo župe Imena Isusova • Miljevci

ISSN 1331-6710

Izdavač:

Župni ured Miljevci
Ulica dr. Franje Tuđmana 20
22324 Drinovci

Urednik:

Fra Ivan Vidović, župnik
Tel: 022/ 882-055
Mob.: 099/ 8211 429

Pomoćnik urednika:

Danira Skelin

List izlazi povremeno uz dopuštenje crkvenih i redovničkih poglavara.

Narudžbe, priloge i doprinose molimo šalžite na adresu: Župni ured Miljevci, Ulica dr. Franje Tuđmana 20, 22324 Drinovci

Kunski račun: Župa Imena Isusova Miljevci
IBAN HR8724110061120003395
Jadranska banka d.d. Šibenik

Devizni račun: Župa Imena Isusova Miljevci
IBAN HR4723400091110891786

SWIFT adresa (BIC): PBZGHR2X

Privredna banka Zagreb

List se održava dobrovoljnim priložima vjernika.

PRVA SVETA PRICEST 2018.

